

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 96

18 грудня 2012 р.

РЕЗОНАНС

**Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу "Україна: події, факти, коментарі"**

№ 96 2012

Для керівників та їхніх референтів

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія:

В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту)
Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz@pochta.ru
www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
Аналітичний ракурс	
Тарасенко Н.	
Бюджет-2013: з чим житиме країна наступного року?	5
Законодавча влада	35
Виконавча влада	46
Політика	64
Економіка	74
Економіка України в контексті світових кризових тенденцій	83

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Візит Президента В. Януковича до Москви – поки що перенесений

За повідомленням ЗМІ, 18 грудня Президент В. Янукович мав здійснити робочий візит до Російської Федерації. Про це повідомлялося на сайті Президента.

Як анонсувалось, під час зустрічі з Президентом Росії В. Путіним глава держави мав намір обговорити комплекс актуальних питань українсько-російського співробітництва, передусім в енергетичній та торговельно-економічній сферах.

Планувалось також приділити увагу виробленню взаємоприйняттого механізму взаємодії України з Митним союзом Росії, Білорусі та Казахстану.

В цьому контексті газета «Комерсант-Україна» з посиланням на урядового уповноваженого з питань співробітництва із РФ, СНД, ЄврАзЕС і регіональними об'єднаннями В. Мунтіяна прогнозувала, що за підсумками візиту Президента В. Януковича в Москву буде прийнято політичне рішення й створена робоча група з вивчення умов приєднання України до ЄврАзЕС.

«На першому етапі інтеграції до Митного союзу ми повинні стати членом ЄврАзЕС, прийнявши пакетом 10 угод, що формують ЄврАзЕС. За попередніми оцінками, жодна із цих угод не вступає в конфлікт із українським законодавством», – пояснив В. Мунтіян.

«Наступний етап – вивчення договірної бази МС. За першими оцінками, з 51 угоди нас задовольняє 29. Але цю оцінку потрібно буде провести ще раз, з більш детальним аналізом інших 22 угод», – додав він.

В. Мунтіян визнав, що «часткове приєднання» до норм Митного союзу неможливо. Але він висловив сподівання, що Росія й інші члени МС підуть на поступки Україні й уведуть для неї особливий порядок вступу до союзу.

Від вступу до МС Київ розраховує одержати низку економічних преференцій, список яких повинен бути погоджений до офіційного старту переговорів про членство. Зокрема Україна розраховує одержати зниження ціни на газ. Конкретні параметри нового газового договору сторони не розголошують.

«На експертних переговорах із представниками союзу ми погодили, що Україна має одержати газ по 165 дол.», – заявив В. Мунтіян, відзначивши, що не проінформований про підсумкові домовленості, досягнуті до візиту Президента. Вартість російського газу для Білорусії в 2013 р. складе 166 дол. за тисячу кубометрів.

Джерело у Міненерго, ґрунтуючись на порівнянні російської ціни із ціною покупки газу в Німеччині, повідомило, що максимально можлива вартість російського газу для України може скласти 350 дол. за тисячу кубометрів: «Якщо ціна буде вище, домовленості втратять будь-який сенс».

Втім, за прогнозом В. Мунтіяна, знижка до вартості газу для України буде тимчасовою: «165 дол. – це на перший рік. Потім вартість газу й в Україні, і в Росії буде підвищуватися приблизно на 20 % на рік, і через п'ять років вийде на світовий рівень», – вважає він.

Передбачається, що також буде скасоване експортне мито на нафту (економія в перший рік складе 3 млрд дол.) і нафтопродукти (біля 500 млн дол.) і зняті захисні міри країн МС відносно української продукції.

Утім, відповідно до інформації прес-служби Президента станом на 10.36 18 грудня, робочий візит Президента України В. Януковича до Російської Федерації перенесено.

Як зазначено на сайті, для успішної реалізації запланованих домовленостей необхідні додаткові консультації на експертному рівні. У зв'язку з цим сторони домовилися про перенесення строків візиту *(Офіційне інтернет-представництво Президента України* (www.president.gov.ua). – 2012. – 18.12; УНН (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1170572-yanukovich-sogodni-poyide-do-rosiyi-u-spravakh>). – 2012. – 17.12; Українська правда (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 18.12).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Бюджет-2013: з чим житиме країна наступного року?

6 грудня на своєму останньому засіданні Верховна Рада України шостого скликання прийняла Закон «Про державний бюджет України на 2013 рік». Відповідне рішення підтримали 242 народних депутати з 351, зареєстрованих у сесійній залі.

Проект бюджету-2013 не став предметом затяжних торгів, оскільки був оприлюднений на офіційному порталі Верховної Ради за два дні до голосування, тож, природно, мало хто встиг прочитати документ, не те що подати до нього правки. Як заявили в опозиції, проект Держбюджету був поданий з порушеннями. Зокрема, лідер Об'єднаної опозиції А. Яценюк зазначив, що, за його інформацією, лише 11 з 34 членів Комітету Верховної Ради з питань бюджету проголосували за ту редакцію держбюджету, яка була винесена у сесійний зал. Він також підкреслив, що уряд, який пішов у відставку, згідно ст. 155 парламентського Регламенту не мав права вносити бюджет на розгляд депутатів, а профільний парламентський комітет не мав конституційних повноважень розглядати цей законопроект. Крім того, документ не розглядався у трьох читаннях, як передбачено Законом про Регламент. Також було порушено Конституцію, оскільки в сесійній залі була відсутня необхідна кількість депутатів. Таким чином, український парламент укотре оминув необхідну процедуру розгляду подібних документів, не виконавши вимоги ним же самим встановленого законодавства.

Мотивів швидкого ухвалення бюджету Верховною Радою до приходу нового складу парламенту експерти та політики називають декілька. Серед них – «потенційна дорожнеча питання», коли для забезпечення його підтримки мажоритарниками довелося б виконувати «забаганки» останніх стосовно

їхніх виборчих округів. Крім того, при детальнішому розгляді проекту своє обурення напевно стали б висловлювати не тільки обділені фінансуванням бюджетні структури (за прикладом Національної академії наук), а й органи місцевого самоврядування.

На користь швидкого прийняття бюджету зіграв також «пільговий» аргумент. За словами народного депутата від «НУ-НС» П. Жебрівського, «оскільки цей бюджет за показниками мало чим відрізняється від торішнього, то реально можна було б ухвалювати його й до весни, бо в січні-лютому на соціально-економічний розвиток ніколи не виділялися серйозні гроші. Тому якби ці статті фінансувалися в торішніх обсягах, у цьому нічого страшного не було б. Однак у такому разі перестало б бути легітимним припинення фінансування дуже багатьох соціальних статей, узаконене бюджетним законом 2012 р., який з 1 січня 2013-го перестав би діяти. А отже, обмежені у своїх правах пільговики мали б повне право звертатися до суду – ті ж чорнобильці, афганці, шахтарі тощо – і вигравати позови щодо компенсацій, передбачених чинним законодавством України».

Насправді, констатує П. Жебрівський, при першому читанні законопроекту про бюджет у ньому була норма про припинення пільг на 2013 р. Зокрема по «довічних» виплатах депутатам попередніх скликань (у перший рік – у повному обсязі, а далі – 50 % від посадового окладу), і напередодні прийняття держбюджету 6 грудня конче потрібних на його підтримку 226 голосів ще не було. А «знайшлися» вони після того, як із законопроекту зникла ця норма, що стало стимулом для депутатів, які не ввійшли до парламенту, але не бажали втрачати утримання, повідомив депутат.

Проект бюджету-2013 не став виключенням з уже традиційного в Україні оптимістичного прогнозування макроекономічних показників. Зокрема, у бюджеті-2012 було закладено майже 4 % зростання ВВП, однак, за результатами 2012 р., зростання офіційного показника ВВП навряд чи перевищить 2 %.

У першій версії бюджету-2013, яка подавалася ще у вересні, взагалі закладався фантастичний показник зростання реаль-

ного ВВП – на 4,5 % та середньорічний курс долара до гривні 8,15. Тоді проект було повернуто Кабінету Міністрів на доопрацювання навіть без ознайомлення з ним народних депутатів.

У новому варіанті бюджету градус оптимізму було дещо знижено – він передбачає зростання реального ВВП на рівні 3,4 %, середньорічний курс гривні за долар 8,5 та зростання номінального ВВП на 9,5 %. Проте навіть ці показники видаються завищеними на думку експертів. Вочевидь, їх було виведено на основі занадто оптимістичного сценарію розвитку подій на зовнішніх ринках, адже саме їхня динаміка визначає 80–90 % динаміки економіки України.

Напередодні ухвалення держбюджету під час засідання Кабінету Міністрів 5 грудня в. о. глави уряду М. Азаров назвав його «антикризовим, максимально економічним, однак абсолютно реалістичним». Реальний, збалансований, ретельно прорахований і вчасно прийнятий парламентом державний бюджет – це одна з головних умов стабільності у державі, відзначив М. Азаров.

За його словами, у цьому бюджеті «знаходяться відповіді, як забезпечити стабільність економіки, стабільність доходів людей, стабільність соціального захисту в жорстких умовах падіння зовнішніх ринків».

«Цей бюджет дозволить нам жити не під диктовку кризи, а за власним порядком денним. Його концепція: максимально використати можливості внутрішнього ринку, збільшити споживання вітчизняних товарів і послуг», – відзначив в. о. Прем'єра.

Зокрема, наголосив М. Азаров, «бюджет враховує такі системні стимули розвитку нашої економіки і соціальної сфери в 2013 році, як зниження податку на прибуток, що сприятиме детінізації економіки; надання податкової соціальної пільги уразливим категоріям громадян: вони не платитимуть податок на доходи фізичних осіб у розмірі 5 мільярдів гривень, ці кошти залишаться на споживання самих громадян. Держава поверне податок на доходи фізичних осіб тим громадянам, які несуть витрати на навчання, а також платять іпотечні креди-

ти», – сказав М. Азаров. Він також додав, що весь додатковий ресурс бюджету буде направлено на підвищення доходів людей.

Загалом, бюджет держави на 2013 рік розраховано, виходячи з таких прогнозних макроекономічних показників: ВВП – 1,576 трлн грн, темпи зростання ВВП – 3,4 %, інфляція – 4,8 %, індекс цін виробників – 5,5 %, фонд оплати праці – 482,3 млрд грн. Також проект держбюджету передбачає зниження ставки податку на прибуток з 21 % до 19 %.

Доходи держбюджету передбачені в розмірі 361,51 млрд грн, що на 2,5 % менше у порівнянні з бюджетом 2012 р. При цьому доходи загального фонду держбюджету становитимуть 315,2 млрд грн, спеціального фонду – 46,3 млрд грн. Витрати пропонуються на рівні 410,661 млрд грн, у тому числі видатки загального фонду – 363,65 млрд грн.

На перший погляд, зниження доходів мало б створити великий «запас міцності» для дохідної частини бюджету, а закладений у бюджет прогноз зростання реального ВВП є реалістичним – адже він майже співпадає з прогнозом МВФ (3,5 %). Проте такий сценарій видається малоімовірним з огляду на те, що за останні 12 місяців нестача надходжень до бюджету у порівнянні з плановими показниками сягає близько 10 %. Якщо ця тенденція триватиме й у 2013 р., держбюджету загрожує серйозний недобір доходів. Різницю доведеться перекривати за рахунок залучення додаткового фінансування – нарощування державного боргу та приватизації, що й заплановано у новому бюджеті. Загальний обсяг фінансування планується підвищити удвічі, в першу чергу, за рахунок значно більшого – на 20 млрд грн, або в півтора рази – залучення боргових коштів. Причому лише третину від цих коштів планується використати для покриття дефіциту бюджету, все інше є рефінансуванням короткострокових державних боргів, які мають бути повернені наступного року.

Перевищення кредитів з держбюджету над їх поверненням погоджено у розмірі 1,28 млрд грн. Граничний об'єм держборгу на кінець 2013 р. встановлено на позначці 483,032 млрд грн, що на 14 % перевищує показник, встановлений на кінець поточного року. Крім того, документ дозволяє надання держгарантій за кредитами на суму до 50 млрд грн.

Граничний обсяг дефіциту бюджету складе 50,4 млрд грн, що дорівнює 3,2 % від прогнозованого на наступний рік номінального ВВП в обсязі 1,576 трлн грн. У НБУ впевнені, що запропоноване урядом збільшення дефіциту держбюджету є безпечним і корисним, бо буде стимулювати внутрішній попит. Про це заявив керівник групи радників голови Нацбанку В. Литвицький. «2013 рік має стати роком помірної монетарної акомодатії – розширення грошової пропозиції, але в безпечних межах. Запропоноване збільшення дефіциту держбюджету-2013 лежить в рамках такої політики, спрямованої на стимулювання внутрішнього попиту», – сказав він.

Він нагадав, що після початку кризи 2008 р. «велике монетарне послаблення» три роки йде по всьому світу, і це питання особливо актуальне для України, оскільки зростання її економіки практично призупинилось, а інфляційний тиск зберігається на рівні історичного мінімуму. Радник голови НБУ вважає, що запропонований урядом дефіцит не небезпечний для цін, і вкладається в рамки закладеного в бюджет прогнозу інфляції в 2013 р. на рівні 4,8 %.

Зростання видатків у бюджеті-2013 заплановане на рівні 5,5 %, тобто трохи вище за планову інфляцію. Так, бюджетні видатки на пенсії планується збільшити на третину, з 60 млрд грн, запланованих у 2012 р. – до 83 млрд грн. Чверть цих коштів піде на покриття дефіциту ПФУ, три чверті – на фінансування дотацій та надбавок за різними пенсійними програмами.

Згідно із Законом про Державний бюджет України на 2013 р., прожитковий мінімум на одну особу з 1 січня складе 1 108 грн. З 1 грудня 2013 його пропонується підвищити до 1176 грн. Мінімальна зарплата передбачена з 1 січня на рівні 1147 грн на місяць, з 1 грудня – 1 218 грн (на рівні прожиткового мінімуму для працездатних), в погодинному вимірі з 1 січня – 6,88 грн, з 1 грудня – 7,3 грн. Середньомісячна зарплата прогнозується в розмірі 3334 грн, тобто реальне зростання становитиме лише 3,3 %.

Середньомісячний прожитковий мінімум на 2013 р. складе 1 114 грн, тобто зростання проти показника 2012 р. становитиме в середньому 6,9 %, що на 2,1 відсоткового пункту більше

від прогнозного рівня інфляції (4,8 %). В уряді таке «виважене підвищення соціальних стандартів» вважають, згідно з пояснювальною запискою до бюджетного законопроекту, одним із найважливіших у 2013 р. антиінфляційних чинників.

Також, згідно з прикінцевими положеннями Закону про бюджет на 2013 р., у 2013 р. соціальні виплати чорнобильцям, щодо пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, ветеранів праці та громадян похилого віку (залишаться на рівні 2012 р.) будуть здійснюватися в порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів з урахуванням економічної ситуації і фінансової складової. Як відомо, такий порядок діє з 2011 р., коли Конституційний Суд підтвердив справедливість даних повноважень уряду.

Одним з «антисоціальних» моментів бюджету на 2013 р. експерти називають квартирне питання. Кабінет Міністрів пропонує передбачити Державному фонду сприяння молодіжному житловому будівництву 171,039 млн грн на програми по забезпеченню молоді житлом в наступному році. Тим часом, у Державній програмі забезпечення молоді житлом на 2013–2017 рр. прогнозний обсяг фінансування на 2013 р. становить 526,458 млн грн.

На будівництво доступного житла передбачено лише 50 млн грн, на забезпечення житлом інвалідів війни та ветеранів – 75,3 млн грн. У цілому на всі житлові програми планується виділити 1,4 млрд грн, що майже на 900 млн грн менше у порівнянні з цифрами, закладеними у бюджет-2012.

Кошти на подальшу компенсацію втрачених вкладів Ощадбанку СРСР поєднали в одному бюджетному рядку з коштами на обслуговування держборгу – всього 35 млрд грн. Але тільки прогнозований обсяг виплат за державним боргом у 2013-му, згідно з пояснювальною запискою до проекту бюджету, перевищить ці 35 млрд. Отже коштів на компенсації вкладникам Ощадбанку, очевидно, не залишається.

Вперше за історію України у проекті Держбюджету не передбачено коштів на будівництво і придбання житла для військовослужбовців. Екс-міністр оборони О. Кузьмук назвав це «соціальним ударом по Збройних силах».

У відповідь на цю критику, перший заступник міністра фінансів А. Мярковський зазначив, що Кабмін при формуванні проекту зосередився на збільшенні фінансування соціально захищених статей бюджету, зокрема статей, що передбачають виплати заробітних плат військовослужбовцям. При цьому, за словами А. Мярковського, сума фонду із грошового забезпечення військовослужбовців у 2013 р. буде збільшена на 5,7 %: з 23,8 млрд грн у 2012 р. до 25,2 млрд грн.

Примітно, що загалом незначне підвищення соцгарантій буде відбуватися на тлі безпрецедентно вирослих бюджетів силовиків. Зокрема, витрати на Генпрокуратуру збільшуються майже на 21 %, на Державну судову адміністрацію – на 4,2 %, Міністерство внутрішніх справ – на 3,3 %, Службу безпеки – на 4,8 %.

На утримання свого апарату Кабмін запланував збільшити видатки до 900 млн грн, збільшується також фінансування апарату Верховної Ради. Водночас, на потреби Національної академії наук виділили лише 65 % від необхідної суми.

Ціна російського газу, закладена до держбюджету на 2013 р., становить 421 дол./тис. куб. м. У головному фінансовому документі країни на 2012 р. ця цифра була на 5 дол. нижчою. При цьому відпускна ціна для підприємств встановлена у розмірі 727,16 грн за тис. куб. м (близько 90,9 дол.). Різниця між ціною закупівлі НАК «Нафтогаз України» імпортного природного газу і його реалізації підприємствам теплоенергетики для виробництва тепла населенню у 2013 році складе 21,5 млрд грн (близько 2,69 млрд дол.).

Проект бюджету передбачає, що різниця між ціною закупівлі і ціною реалізації підприємствам теплоенергетики буде компенсована за рахунок випуску облігацій внутрішньої державної позики на суму 8 млрд грн (близько 1 млрд дол.) з подальшим придбанням їх у державну власність в обмін на акції додаткової емісії держхолдингу. Ще 13,5 млрд грн пропонують компенсувати за рахунок погашення заборгованості за природний газ промспоживачами, доходів від інвестиційних проєктів і оплатою дивідендів ПАТ «Укрнафта» за 2006–2009 рр.

Вкрай розчаровані ухваленим держбюджетом аграрії, вважаючи його найжорсткішим за останні сім років щодо агро-

промислового комплексу. Порівняно з 2012 р., у наступному році фінансування аграрної сфери буде більш ніж утричі меншим. У Міністерстві аграрної політики та продовольства України вважають, що в наступному році аграрний ринок дасть збій, оскільки закладених у державному бюджеті грошей не вистачить, щоб реалізувати масштабні проекти в агропромисловому комплексі та завершити пілотні.

Коментуючи бюджет на 2013 р. у частині фінансування АПК, в. о. міністра аграрної політики та продовольства М. Присяжнюк відзначив, що грошей на галузь, як завжди, хочеться більше, проте на сьогоднішній день є певні пільги від держави: це і єдиний податок, і акумуляування ПДВ на своїх рахунках і використання для виробництва, й ряд інших пільг.

«Якщо говорити про пряму фінансову підтримку, то, звичайно, вона мізерна на сьогоднішній день. Але я хотів би звернути увагу, що по принципу форвардних закупівель передбачено на наступний рік 5 млрд грн. Звичайно, це безвідсоткове кредитування сільгоспвиробників», – зазначив він.

М. Присяжнюк зауважив, що у січні-лютому 2013 р. міністерство буде намагатися ініціювати перегляд бюджету щодо збільшення державної підтримки, особливо на розвиток кооперативного руху, розвиток сімейних ферм, розвиток будівництва овочесховищ, розвиток садівництва і, звичайно, компенсацію відсотків за отримані кредити.

Експерти Українського клубу аграрного бізнесу (УКАБ) відзначають, що основне скорочення фінансування припало саме на програми бюджетної підтримки сільгоспвиробників. Зокрема, за підрахунками фахівців УКАБ, у порівнянні з 2012 р., зменшено видатки на бюджетні програми «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі» більш ніж в 10 разів, до 97 млн грн, «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі на умовах фінансового лізингу» – в 3,4 рази, до 8,8 млн грн.

Також в організації звертають увагу на відсутність в проєкті закону бюджетної програми «Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградарств та ягідників і нагляд за ними». При цьому Закон України «Про

збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» передбачає стягування збору з цільовим його спрямуванням на розвиток цих галузей.

За словами генерального директора УКАБ В. Лапи, передбачено, що особливості стягування збору суб'єктами господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються Податковим кодексом України. Це означає, що аграрії втратять ще понад 1 млрд грн, вважає гендиректор УКАБ.

Президент УКАБ А. Ліссітса вважає це абсурдним випадком, коли цільове призначення збору не знайшло свого відображення в проекті державного бюджету. Однак основне питання стосується навіть не обсягів бюджетної підтримки, а прогнозованості державної політики щодо галузі в цілому.

«Підвищення нормативної грошової оцінки ріллі на 75 %, зменшення фінансування програм бюджетної підтримки на 71 %, – і все це протягом 13–14 місяців, – зауважує А. Ліссітса. – Крім цього, варто зауважити про потужний адміністративний прес: контроль сівозмін і необхідність розробки проектів землеустрою, щорічні перевірки елеваторів, проблеми з атестацією насінневих посівів, неподання вагонів для перевезення зерна і шроту, зупинка вантажівок із зерном на трасах, намагання остаточно забюрократизувати режим використання коштів за рахунок податкових стимулів і багато чого іншого».

Фахівець констатує, що в таких умовах важко уникнути враження про свідому політику щодо зупинки розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні, нагадуючи слова експерта однієї з сусідніх країн: «все, що потрібно зламати, українці зроблять своїми руками».

У частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин Держбюджет на 2013 р. критикує Асоціація міст України. За повідомленням Асоціації, він дуже сильно в негативному значенні відрізняється від держбюджетів 2011–2012 рр.

Аналітичний центр Асоціації міст України підготував аналіз Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» у частині показників місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин. За висновком Асоціації, Держбюджет на 2013 р. у

цій частині суттєво відрізняється в негативний бік від бюджетів попередніх років, зокрема від Держбюджетів 2011 та 2012 років.

До «новацій» Держбюджету-2013, які вкрай негативно відобразяться на спроможності місцевих бюджетів і як наслідок – на якості життя мешканців населених пунктів, слід віднести таке:

- закладено дефіцит фінансових ресурсів на виконання делегованих державою повноважень на рівні 24,7 %, тобто майже 30 млрд грн. На четвертий квартал 2013 року бюджетна сфера (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, фізкультура і спорт тощо) не забезпечена зарплатою для працівників та коштами на оплату комунальних послуг і енергоносіїв.

- передбачено покриття дефіциту державних фінансів за рахунок великих міст – вилучення з місцевих бюджетів до Державного бюджету зросло на 45 % (у 2012 році було 1,1 млрд грн, у 2013 році – 1,6 млрд грн). Зокрема, у Дніпропетровську вилучатиметься 150 млн грн (проти 39 млн у 2012 р.), Запоріжжі – 200 млн грн (проти 125 млн у 2012 р.), Сумах – 27 млн грн (проти 3,9 млн у 2012 р.), Луганську – 47 млн грн, (у 2012 р. дотаційний), Львові – 91,2 млн грн (проти 50 млн у 2012 р.). В усіх цих містах дохідна частина бюджету станом на кінець 2012 р. не виконується, а показники доходів на 2013 р. є завищеними. Через спрямування до Державного бюджету 50 % ПДФО по м. Київ, столиця вперше перетворюється з донора Держбюджету на дотаційне місто;

- не розроблено та, відповідно, не враховано адекватні державні соціальні стандарти і нормативи при визначенні загального обсягу фінансових ресурсів для населених пунктів, тобто, фактично Урядом не виконано доручення Президента (Указ № 187/2012 від 12.03.2012 р.);

- закладено 12 млрд грн дефіциту ресурсів на фінансування сфери житлово-комунального господарства, зокрема, повністю відсутні видатки на ліфтове господарство, реконструкцію гуртожитків, покращення якості води, переоснащення та капремонт будинків, у яких створюється ОСББ, заміну та капремонт теплових мереж, заходи з енергоефективності та енергозбереження та багато інших. Видатки Мінрегіону на

2013 р. зменшилися на 27,8 % порівняно з 2012 р., Мінінфраструктури – на 74,7 %, Мінекономіки – на 20,8 %;

– не передбачено повного фінансування соціальних пільг, наданих державою. У першу чергу це стосується пільгового проїзду (в бюджеті передбачено 2 млрд грн, при мінімальній потребі 3 млрд грн. Фактично Урядом не виконанні вимоги постанови Парламенту «Про Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік» від 22.05.2012 № 4824-VI;

– виділено на соціально-економічний розвиток територій лише 1,34 млрд грн, що на 2,8 млрд грн менше, ніж у 2012 р. При цьому вражає неадекватний розподіл цих коштів – майже 50 % спрямовано на Донбас: 30 % (400,6 млн грн) – до Донецької обл., 16,3 % (218 млн грн) – до Луганської обл., а 10,5 %, (140 млн грн) – на три райони Житомирської області (виборчий округ В. Литвина, ОВО № 65). Решта коштів розподілено так: Київ – 0,8 % (11 млн грн), Вінницька обл. – 0,2 % (2 млн грн), Волинська обл. – 0,7 % (9 млн грн), Чернівецька обл. – 0,4 % (5 млн грн), Хмельницька обл. – 0,4 % (5 млн грн), Івано-Франківська обл. – 0,6 % (8 млн грн). Взагалі не виділено коштів Закарпатській, Миколаївській, Полтавській, Тернопільській, Херсонській, Черкаській областям;

– спрямовується лише 1 млрд грн на Державний фонд регіонального розвитку, хоча відповідно до ст. 24-1 Бюджетного кодексу ці видатки мають складати 3,2 млрд грн. Фактично це означає, що в 2013 році не буде надано жодної підтримки депресивним територіям;

– не передбачено зовсім коштів на фінансування Державної цільової програми соціально-економічного розвитку малих міст на 2011–2015 рр. (Постанова КМУ від 29.11.2010 р. № 1090).

Експерти аналітичного центру Асоціації міст України окремо наголосити, що не проводилися бюджетні консультації з органами місцевого самоврядування та їх асоціаціями, хоча це передбачено законодавством, а показники по видатковій частині місцевих бюджетів Мінфін довів органам місцевого самоврядування вже після прийняття бюджету. До супровідних документів Держбюджету-2013 додані протоколи зустрічей, підписані лише представниками Уряду та Мінфіну. Таким чи-

ном, всупереч нормам Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» та Бюджетного кодексу України Держбюджет-2013 року був прийнятий без врахування думки органів місцевого самоврядування, йдеться у висновку організації.

Згідно із Законом про Держбюджет-2013, збережена система вилучення до державного бюджету 50 % надходжень від загальної суми податку на доходи фізичних осіб з міського бюджету Києва, запроваджена вперше у бюджеті-2012. У попередні роки до міськбюджету зараховувалось 100 % цього податку.

За словами економічного експерта Е. Наймана, в економічній ситуації Києва іноді виникають певні проблеми через те, що місто змушене виплачувати 50 % муніципального бюджету до Державної казни. «Київ дуже дохідне місто, але багато коштів з міста йде до державного бюджету. І коли мова йде про реалізацію якихось великих капітальних витрат, то у міста виникають через це певні проблеми», – відзначає Е. Найман.

Через те, що Київ зобов'язали перераховувати до державного бюджету 50 % надходжень від загальної суми податку на доходи фізичних осіб, місто втрачає багато можливостей для соціально-економічного розвитку. Зокрема, працівникам бюджетної сфери можна було б вполовину збільшити зарплату, зауважив директор аналітично-дослідницького центру «Інститут міста» О. Сергієнко.

Голова Київської адміністрації О. Попов вважає замахом на права киян дії уряду і Верховної Ради під час затвердження Держбюджету-2013. «Розроблений урядом і затверджений народними депутатами проект державного бюджету 2013 р. не відповідає інтересам киян та фінансово не гарантує забезпечення нормальної життєдіяльності столиці», – йдеться в заяві О. Попова.

«Спосіб, у який формувався і затверджувався державний бюджет, виключив участь місцевої влади у розробленні і навіть обговоренні базових параметрів та показників фінансового забезпечення життєдіяльності Києва. Урядова редакція закону про бюджет України наступного року позбавляє Київ можливості не тільки розвиватися, а й просто функціонувати», – зазначив О. Попов. За його словами, запланований уря-

дом прихований дефіцит бюджету столиці унеможлиблює регулярність виплат заробітних плат працівникам бюджетної сфери.

«Кошти для муніципальної допомоги інвалідам і пенсіонерам, а також для надбавок до зарплат вчителям, медикам та іншим соціальним працівникам взагалі не передбачені. Недофінансування може спричинити перебої в роботі громадського транспорту, житлово-комунального господарства та інших сфер життєдіяльності столиці», – попередив О. Попов.

Попри це, О. Попов заявив, що такі соціально важливі програми, як муніципальні надбавки лікарям, вчителям та іншим працівникам бюджетної сфери, підтримка громадського транспорту, освітніх та медичних установ мають бути збережені у столиці в повному обсязі, навіть не зважаючи на бюджетну скруту. Не вдаватиметься столиця і до підвищення квартирної плати. Аби перекрити недостачу у фінансуванні цих статей бюджету у 2013 році Київ акумулюватиме власні ресурси, зокрема «доведеться переглянути політику щодо плати за оренду землі. Це дасть додатковий ресурс, який дозволить частково перекрити дефіцит. Будемо також пропонувати інші шляхи поповнення міського бюджету, зокрема, через проведення земельних аукціонів. Наприкінці осені ми отримали поправки до законодавства і нині вже маємо повноваження проводити такі торги. Думаю, у квітні ми зможемо провести перший аукціон. Наше завдання сьогодні – максимально мобілізувати той потенціал, який є у Києва. Однак навіть при цьому необхідне корегування взаємовідносин між державним та міським бюджетами, аби вирішити усі проблеми», – наголосив О. Попов.

Також очільник Київської міськдержадміністрації повідомив, що має намір провести громадські слухання з міськими профспілками та консультації депутатами міської та Верховної Ради, щоб напрацювати спільну стратегію переговорів із урядом.

Водночас голова КМДА заявив, що Київ не прийматиме бюджет міста на 2013 р. «Бюджет не буде прийнятий. Він буде прийнятий до відома. Ми почнемо фінансувати бюджетну сферу Києва, як це передбачено Бюджетним кодексом, по одній дванадцятій. Ми вже порадилися із депутатами міськра-

ди, і є така думка – не приймати поки рішення щодо прийняття бюджету, поки ми не з'ясуємо його остаточний варіант», – заявив О. Попов.

Держбюджет, який М. Азаров назвав «антикризовим», викликав безліч критики через нереалістичні макропоказники і скорочення «соціальних» статей видатків. Експерти, на відміну від Прем'єра, називають якість підготовки держбюджету низькою, а закладені в нього макропрогнози – нереальними.

Насамперед проект державного бюджету на 2013 р. розкритикувало Головне науково-експертне управління Верховної Ради, висновок якого обов'язковий при розгляді законопроектів. «Певні сумніви виникають щодо прогнозу ключового макроекономічного показника «зростання реального ВВП України в 2013 р.», який у проекті базується на досить оптимістичному сценарії і, на нашу думку, видається дещо завищеним», – вказується у висновку управління щодо проекту бюджету-2013.

«Зважаючи на необхідність виконання значних за обсягом зовнішніх боргових зобов'язань, запропонований урядом прогнозний рівень ВВП в 2013 р. вимагає, на нашу думку, додаткових розрахунків і обґрунтувань», – вважають парламентські експерти.

У висновку Головного науково-експертного управління також вказується, що при підготовці держбюджету не враховано низку положень основних напрямів бюджетної політики на 2013 рік, затверджених постановою Верховної Ради. Йдеться, зокрема, про утримання граничного обсягу дефіциту держбюджету в межах ВВП 0,8–1 % (у проекті – 3,2 % ВВП) про утримання обсягу державного боргу на рівні не більше 25 % ВВП (у проекті – 30, 6 % ВВП) про надання державних гарантій в обсязі не більш як 1 % ВВП (у проекті – 3,2 % ВВП). При цьому, за оцінкою парламентських експертів, низка статей проекту держбюджету (ст. 16–19) містять значні ризики в частині зростання розміру боргового навантаження.

Крім того, науково-експертне управління відзначає нереалістичність запропонованого показника планового обсягу надходжень коштів від приватизації держмайна (в проекті бю-

джету він становить 10,9 млрд грн). «Згідно з Аналітичною довідкою про роботу ФДМУ та хід виконання Державної програми приватизації за дев'ять місяців 2012 р. протягом звітного періоду від продажу державного майна та надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації, до загального фонду державного бюджету перераховано 5,3 млрд грн, що становить лише близько 53 % річного планового завдання. Від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, які підлягають приватизації, надійшло та перераховано до загального фонду державного бюджету 0,98 млрд грн, що становить лише 6,3 % від річного планового завдання», – зауважують в управлінні.

Експерти також підкреслили, що проектом держбюджету продовжена багаторічна негативна практика призупинення законом про бюджет дії інших законодавчих актів або внесення до них змін, що суперечить численним рішенням Конституційного Суду.

Опозиція називала ухвалений парламентом Держбюджет на 2013 р. «бюджетом бідності» і вважає його «несправедливим, непрофесійним і неефективним». «Це перший бюджет за останні п'ять років, який передбачає зменшення доходів державного бюджету на 12,5 млрд грн, а при цьому зменшуються доходи держбюджету і збільшується валовий продукт», – заявив один із лідерів опозиції **А. Яценюк** з трибуни парламенту перед голосуванням.

А. Яценюк обурився, що дефіцит держбюджету на наступний рік зростає на 30 %, до рекордної цифри у 50 млн грн. «Основний тягар із сплати податків лягає на громадян України. Додатково з українців стягнуть 1 мільярд гривень. На противагу підприємствам, які належать Партії регіонів, які заплатять на 1,6 мільярдів податку на прибуток менше, ніж у тому році. При цьому середня зарплата і прожитковий мінімум зросли на 12 і 13 грн», – сказав він.

«Цей бюджет збільшує витрати на МВС, СБУ і Генпрокуратуру загалом на 1,2 млрд грн. А за останні три роки такий ріст склав 6,5 млрд грн. На противагу Збройним Силам, яким скоротили витрати на 1 млрд», – підкреслив А. Яценюк.

Політик також наголосив, що урядовий бюджет неефективний, адже в ньому закладається рекордна сума запозичень – 135 млрд грн, а загальна сума прямого та гарантованого державного боргу країни може сягнути 600 млрд грн. «Це 13 112 грн на одного українця. У той момент, коли Янукович став президентом, борг кожного українця був 6,5 тис. грн», – підкреслив він. А. Яценюк запевнив, що в новому складі Верховної Ради нинішня опозиція вимагатиме перегляду Держбюджету-2013.

Відповідаючи на запитання, чому опозиція не блокувала голосування щодо прийняття цього законопроекту, А. Яценюк сказав, що ніхто й не обіцяв блокувати прийняття Держбюджету. «Закон про Державний бюджет – це відповідальність цього уряду, цього Президента», – підкреслив він. За його словами, опозиціонери висловили свою позицію щодо цього документу і сказали, що це неприйнятно.

Віце-спікер М. Томенко назвав Бюджет-2013 «бюджетом слуху», адже майже ніхто з депутатів не встиг з ним ознайомитися, його приймали «з голосу», без розгляду поправок. Документ, що налічує майже 400 сторінок, був поданий до парламенту у понеділок ввечері, а у четвер вже проголосований.

За словами лідера ВО «Свобода» О. Тягнибока, Держбюджет-2013 є «аферистичним». Про це він написав у своєму блозі на «Українській правді». «Аферисти, які лише продукують суцільну брехню про покращення та мільярдні угоди невідомо з ким, на тлі реального зубожіння українців, можуть запропонувати лише аферистичний бюджет», – заявив О. Тягнибок.

На його думку, сьогоднішній стан речей у бюджетній системі інакше як «крах» і «дефолт» назвати не можна. «По-перше, уряд уже не приховує, що реальна середня заробітна плата, що, за його статистикою, протягом січня–вересня поточного року зросла на 14,9 %, наступного року зросте лише на 3,3 %. По-друге, Кабмін уперше заговорив про «виважене підвищення соціальних стандартів». І перший крок у цьому напрямку – це значне уповільнення темпів зростання заробітної плати та прожиткового мінімуму», – зауважив він.

Лідер «Свободи» звертає увагу на те, що вперше за роки незалежності розрахунковий обсяг зведеного бюджету України

зменшується у порівнянні з минулим роком, а рівень державного боргу 2013 р. може вперше перевищити обсяг державного бюджету. «Держбюджет на наступний рік граничний рівень державного боргу визначає в розмірі 483 млрд грн, що на 121,5 млрд грн або в 1,34 рази перевищує обсяг дохідної частини державного бюджету. Ще більше занепокоєння викликає сума, передбачена для погашення і обслуговування боргу – 116,1 млрд грн, або третя частина від дохідної частини бюджету», – підкреслив опозиціонер.

Водночас О. Тягнибок додав, що практика влізання в борги наступного року лише посилиться: упродовж 2013-го державні запозичення мають скласти 129,4 млрд грн, що на 32,4 млрд більше, ніж 2012 р.

О. Тягнибок зазначив, що у 2013 році зменшуються видатки на гуманітарну сферу, зокрема, освіту, культуру, книговидавництво. Однак, «при загальному скороченні видатків на гуманітарну сферу деякі видатки держбюджету таки зростуть наступного року. Йдеться передусім про прокуратуру. Кошти на її утримання зростуть на 20,7 %! Окремим рядком спрямовано кошти на утримання новостворених режимно-секретних підрозділів, Міністерство внутрішніх справ», – обурюється він.

За його словами, Законом про Держбюджет на 2013 р. «фактично узаконено ще одну корупційну схему», адже головні розпорядники коштів з дозволу Кабміну можуть здійснювати капітальні видатки без наявності на це планових призначень. «Це призведе не лише до неконтрольованого накопичення фінансових зобов'язань бюджету, але й відкриває двері для безконтрольного збільшення кошторисної вартості будівництва об'єктів з метою в разі збільшити «відкати»», – пояснив новообраний депутат.

Проте в таборі «регіоналів» такі прогнози і оцінки політичних опонентів не поділяють. На думку **заступника голови Бюджетного комітету, народного депутата від Партії регіонів В. Лук'янова**, найважливіше – уряд не розбалансував бюджет за макроекономічними показниками.

Політик вважає позитивом, що профільний комітет фактично без доопрацювання і обговорення виніс законопроект на

голосування. «Головне, що залишилися основні показники. Додопрацювання в профільному комітеті зводилось тільки до виправлення великих технічних неузгодженостей. Були внесені невеликі коректування в соціальні статті бюджету. Відтак, було дуже обмежене втручання комітету, і в результаті він вийшов на голосування дуже збалансованим», – заявив В. Лук'янов.

Із своїм колегою по фракції погоджується і В. Зубанов, який вважає бюджет «нормальним і збалансованим». «Навіть у важкій ситуації бюджет передбачає збільшення соціальних пільг, зарплат. Ці виплати збільшаться на 10–15 %, а інфляція зросте на 6 %, тому доходи населення зростатимуть», – переконує нардеп.

Коментуючи ситуацію навколо збільшення видатків силовим структурам, В. Зубанов запевнив, що під час періоду, коли влада активно бореться із корупцією, урізати фінансування силовиків категорично не можна. «Щоб боротися з корупцією необхідні відповідні сили, у тому числі й правоохоронні. Якщо ми хочемо знаходити недоліки в роботі чиновників і тих, хто причетний до корупції, треба підвищувати зарплати працівникам Генпрокуратури, МВС тощо», – додав політик.

Також «регіонал» попросив не забувати, що в багатьох державах тривають масові акції протестів населення, а тому «для захисту людей потрібні правоохоронні органи, які треба забезпечувати обмундируванням і засобами роботи».

Бюджет-2013 критикують не лише опозиціонери, але й експерти. Так, політолог **В. Небоженко** назвав документ «лялькою». «У кримінальному середовищі є поняття «лялька», коли замість грошей рублиний папір виплачується якомусь лоху. Тому нинішній бюджет – це «лялька» без економічного змісту, який підсовується українському суспільству, як одному великому колективному лоху», – сказав він.

В. Небоженко зазначив, що новий Кабмін повинен із усією серйозністю підійти до змін статей держбюджету, адже «нинішній документ призначений для ручного керування М. Азаровим і подальшого розпилування коштів».

Водночас, **колишній виконувач обов'язків міністра фінансів України І. Уманський** відзначає, що нинішній бю-

джет виглядає «стримано-реалістичним», особливо якщо порівнювати його з попередньою вересневою версією. За його словами, реалізований досить консервативний підхід у визначенні доходів держбюджету, однак зрозуміло, що заплановані 374 млрд грн доходів зібрані не будуть. За оцінками І. Уманського, ця цифра сягне максимум 345 млрд грн. Таким чином, досить буде зростання інфляції на рівні близько 5 %, закладених в макромоделі, щоб отримати збільшення доходів до 362 млрд грн. «Це – майже збігається з цифрою, закладеною в дохідній частині, і навіть трохи вище. І це – без реального зростання економіки, а лише за рахунок інфляційного збільшення номінального ВВП. Саме тому доходи бюджету виглядають більш-менш реалістично, якщо не відбудеться колапсу зовнішнього і, як наслідок, внутрішнього».

Насправді, розраховуючи бюджет, уряд відштовхувався від ситуації, при якій реальне зростання економіки в наступному році може бути приблизно дорівнювати нулю. Тому, прогнозований показник зростання реального ВВП на 3,5 % – це, швидше, публічний рекламний хід, з метою показати, що все буде добре, і приводів для занепокоєння немає, вважає експерт.

В умовах відсутності зростання економіки і реального зростання доходів у наступному році, як наслідок, неминуче обмеження соціальних стандартів, констатує він. З точки зору бюджетної політики, з точки зору забезпечення реальним фінансуванням соціальних зобов'язань – це, напевно, добре, тому що на такий їх розмір ресурс знайдеться. А популізм і обіцянки більшого, ніж можливо профінансувати, призвело б у кінцевому підсумку лише до збільшення заборгованості за цими ж нереальними соціальними зобов'язаннями.

За словами І. Уманського, найбільш тривожать у бюджеті-2013 показники дефіциту бюджету, обсяг запозичень і, як наслідок, сума держборгу на кінець року. Передбачається, що держборг на кінець наступного року складе 483 млрд грн. При цьому за станом на 30 вересня цей показник становив 394 млрд. Збільшення держборгу на 90 млрд грн всього за 15 місяців – дуже негативний фактор для оцінки інвестиційних ризиків України. Багато хто може заперечити, що в багатьох розвинених країнах,

як це зазначено і в пояснювальній записці до держбюджету, співвідношення держборгу до ВВП значно вище, ніж заплановане на наступний рік у нас (30,6 %). Але при цьому випускається з уваги такий важливий фактор, як відносна вартість обслуговування нашого держборгу, яка в рази перевищує аналогічний показник тих же Сполучених Штатів або Німеччини, з якими ми порівнюємо співвідношення. У нас на наступний рік передбачається 135 млрд нових запозичень при погашенні – на 81 млрд. Сума платежів з обслуговування державного боргу в нинішньому році склала майже 30 млрд грн, а в наступному планується її збільшення ще на 5,4 млрд (18,3 %) – до 35,2 млрд. Це – майже 10 % планованих доходів держскарбниці. Тому, прогнозує експерт, найближчим часом ми побачимо перегляд суверенних кредитних рейтингів України не тільки агентством Moody's.

Якщо говорити про джерела покриття дефіциту бюджету, то слід враховувати, що насправді він складе більше 50,5 млрд грн, які там закладені, переконаний І. Уманський. Тільки придбання за рахунок ОВДП акцій НАК «Нафтогаз України» – на 8 млрд, на 1,4 млрд – Ощадбанку, на 5 млрд – Аграрного фонду, на 300 млн – Дунайського пароплавства, в сумі дають надбавку до дефіциту в 14,7 млрд грн. І це – не рахуючи недоїмки Пенсійного фонду та тарифної нестиковки в балансі НАКу, яка насправді буде набагато більше закладених у бюджеті компенсаторів на 13 млрд грн.

З тим, що фактичний дефіцит бюджету-2013 буде більшим, ніж закладений у Законі, погоджується **директор економічних програм Центру Разумкова В. Юрчишин**. Коментуючи показник дефіциту бюджету на наступний рік, що згідно із Законом про Бюджет на 2013 р. становить 50 млрд грн, експерт зауважив, що «ця цифра не така страшна. Справа в тому, що в проекті минулого року було 25 млрд, натомість зараз ми маємо дефіцит бюджету – понад 35 млрд. Думаю, до кінця року цей показник сягатиме близько 44-45 млрд. Тому 50 млрд, які закладаються, не виглядають катастрофічно. Якщо Україна більш-менш нормально вийде на співпрацю з МВФ, буде полегшений вихід на зовнішні ринки і за рахунок

зовнішніх і внутрішніх ринків вдасться такий дефіцит профінансувати», – заявив В. Юрчишин.

Втім, експерт зауважує, що у цих 50 млрд не входить фінансування НАК «Нафтогаз Україна», «Укрзалізниці» тощо. «Бояюся, що фактичний дефіцит буде набагато більшим. І, звичайно, виникатимуть питання і проблеми стосовно фінансування», – пояснив він. На думку експерта, це може призвести до «явного чи неявного скорочення видатків». «А це знову гальмуюче впливатиме на економічний розвиток і на наповнення бюджету», – додав він.

Водночас В. Юрчишин не розглядає «шокових» ситуацій для економіки України у разі відсутності кредиту Міжнародного валютного фонду. «Однак для того, щоб ми говорили про реалістичність відновлення чи економічного розвитку, повноцінну співпрацю з МВФ слід розглядати як необхідну умову для перспектив України», – пояснив експерт.

Експерт оцінює основні показники держбюджету-2013 як занадто оптимістичні. «Не видно чинників зростання. 3–4 % зростання ВВП – це набагато оптимістичніше, ніж 1,5 %, якими ми оперуємо. У тому випадку, якщо у другому півріччі стабілізується ситуація в Європі і зросте попит Євросоюзу на наш експорт, можна сподіватись на слабке підвищення ВВП.

Інфляція на рівні 4,8 % закладається також оптимістично. Насправді вона сягне близько 7–7,5 %, бо уряд не враховує підвищення комунальних тарифів, вартості газу тощо. А воно точно відбудеться наступного року і збільшить реальну інфляцію. Навіть якщо долар коштуватиме 8,4–8,5 грн, це означатиме здорожчання імпорту. На міжбанку курс долара сягатиме 9 грн», – констатує В. Юрчишин.

Стосовно соціальних витрат, закладених у Держбюджет-2013, експерт зауважує, що їх зростання уряд закладає на рівні інфляції або трохи вище. «Ця мінімізація, на жаль, не може свідчити про соціальність бюджету і якраз відбиває те, що нинішня політика не може розглядатися ані як політика, спрямована на покращення соціальних стандартів, ані як політика, спрямована на розвиток, щоб можна було компенсувати певні негаразди, які виникають», – стверджує економіст, додаючи,

що мінімальний рівень заробітної плати, закладеної в бюджеті-2013, – «це радше символічний показник зростання». «Але зрозуміло, що лише в таких умовах можна вкласти ті доходи і видатки, які заплановано по бюджету загалом», – зауважив він.

Бюджет на 2013 р. не розв’язує жодної із серйозних проблем, з якими Україна вже стикається і, найімовірніше, стикнеться наступного року, заявив **колишній заступник голови Секретаріату Президента О. Шлапак**. «Мені цей бюджет сподобався тим, що в ньому немає жодних новацій, через які ми боялися бюджетів попередніх років. Фактично в усіх попередніх бюджетах «вискакували» якісь несподіванки, що нічим хорошим не закінчувалися. Цей бюджет майже повністю дублює підходи минулорічного аналога. Але це також його слабке місце. Адже він не розв’язує жодної із серйозних проблем, з якими Україна вже стикається і, найімовірніше, стикнеться наступного року. Цей документ, на мій погляд, не йде назустріч викликам, я назвав би його бюджетом пасивного очікування негативного розвитку подій», – відзначив політик.

Основні запитання у О. Шлапака виникають щодо макроекономічних ризиків бюджету. Вперше, за його словами, у пояснювальній записці відсутні номінальні показники на кінець минулого року, на який в уряді спираються, коли роблять розрахунки. Ні по номінальному і реальному ВВП, ні по доходах. Це дає підстави підозрювати, що цифри, хоча й більш-менш реальні, але все одно завищені. Завищеним також О. Шлапак вважає показник реального зростання ВВП на 2013 рік – 3,4 %.

Нереальними, на його думку, є й прогнози щодо дефіциту бюджету. В уряді стверджують, що він становитиме 50 млрд грн, однак, за досить приблизними розрахунками, цей дефіцит дорівнюватиме близько 104 млрд грн, тобто 6,6 % ВВП, а це – дуже високий показник на сьогодні.

Експерт пояснює, що «в дохідній частині всі очікування більш-менш реальні, крім внутрішнього ПДВ. За 11 місяців поточного року ми маємо цей показник на рівні 73,8 млрд грн, тобто приблизно 6,7 млрд грн середньомісячних надходжень. Тобто за підсумками поточного року в найкращому разі ми

матимемо надходжень за внутрішнім ПДВ на 82 млрд грн. А на наступний рік уряд планує ці надходження на рівні 98,4 млрд. Тобто планується зростання більш як на 16 млрд грн, або приблизно на 20 %. При тому, що номінальний ВВП, за урядовими планами, зростає лише на 10 %. Таким чином, я вважаю, що це – завищений показник на суму близько 10 млрд грн».

Щодо видатків, зокрема НАК «Нафтогаз України», за підрахунками О. Шлапака, на покриття різниці в цінах закупівлі газу та відпускних цінах для населення і теплокомуненерго треба буде доплатити близько 27 млрд грн. НАКу ж виділяється 8 млрд грн ОВДП і близько 5 млрд – компенсація, яка записана в бюджеті. Таким чином, ще близько 14 млрд грн – це непокритий дефіцит НАКу.

І ще в бюджеті остаточно не враховані пенсійні видатки. Станом на сьогодні борг Пенсійного фонду перед бюджетом становить майже 52 млрд грн. На наступний рік він, швидше за все, не зменшиться. Водночас бюджет передбачає компенсацію 22 млрд грн, таким чином, 30 млрд не вистачатиме. Склавши всі ці цифри, виходимо на вищезгаданий показник дефіциту у 104 млрд грн.

На жаль, немає офіційної позиції Національного банку щодо відрахувань до бюджету наступного року. НБУ уже реально перерахував 16,6 млрд грн у поточному році, і цю суму просто взяли і переписали на наступний рік. О. Шлапак не переконаний, що буде так, як записано.

Наступний серед макропоказників, який викликає занепокоєння, – це від'ємне сальдо торговельного балансу, яке, за прогнозами, вже не перший рік перевищить 10 млрд дол. Оскільки покриття такого дефіциту за фінансовим рахунком виглядає проблематичним, частину коштів для його покриття доведеться знову витягнути із золотовалютного запасу. А якщо це так, то може не справдитися прогноз, що долар буде на рівні 8,50 грн.

Щодо соціальних стандартів, О. Шлапак стверджує, що станом на 1 січня 2013 р. вони є нижчими, ніж ті фактичні цифри, що склалися на грудень 2012 р. «Наприклад, пенсія для людей, які втратили працездатність. В уряді на 1 січня пишуть

– 894 грн. А при інфляції 3,6 %, яка нібито планується до кінця цього року (попри поточну дефляцію, прогноз не переглядався), це вже буде 901 грн. Можливо, різниця й незначна, але так по кілька гривень ми починаємо у кожного пенсіонера відбирати», – зазначає експерт.

О. Шлапак також відзначає наявність закамуфльованих видатків, які передбачають можливість ручного перерозподілу коштів. Це 1,4 млрд грн на державні капітальні видатки, які не розподілено, тому не зрозуміло, куди вони підуть. Крім того, це 2,6 млрд на обслуговування та погашення зобов'язань за залученими коштами під державні гарантії – не зрозуміло, за якими кредитами повертаються кошти (все згорнуто в купу). І, нарешті, 1,5 млрд грн – це фонд регіонального розвитку, який знову ж таки не розподілений.

Експерт нагадує, що в поточному році був скандал щодо несправедливого розподілу коштів між регіонами. Однак, наприклад, на капітальний ремонт центрального водопостачання та водовідведення в бюджеті-2013 заплановано 600 млн грн на всю Україну. І от як це розподілено: третина – на Донецьк, по 25 % – Луганськ і Запоріжжя і по 8,3 % – Миколаїв і Херсон. Решта регіонів за цією статтею не отримують нічого.

У частині фінансування боргу, поза сумнівом, є проблемними 92 млрд грн, які хочуть зібрати на внутрішньому ринку. Це означає, що для банківської системи не залишиться ресурсу для кредитування. Буде добре, якщо у них знайдуться кошти, щоб фінансувати бюджетний дефіцит.

Окрім того, різке зростання боргу на кінець періоду розходиться зі стратегією управління зовнішнім боргом, прийнятою самим же нинішнім урядом. Згідно з цим документом, на кінець 2013 р. відношення прямого та опосередкованого боргу до ВВП має становити не більш як 25 %. Тим часом у бюджеті вже планують близько 30 %.

Голова Комітету економістів України А. Новак констатує, що бюджет-2013 не має ніяких структурних змін в порівнянні з попереднім. Він схожий на ксерокопію бюджету на 2012 р.: такі ж великі видатки, збільшення фінансування силових структур, зменшення витрат на армію.

Серед нововведень бюджету – зменшення на 11 млрд грн субсидій на покриття витрат малозабезпечених громадян на енергоносії – газ, воду, електроенергію. Таким чином хочуть зекономити кошти. Проте саме 2013 р. субсидії й будуть необхідні пенсіонерам та незаможним сім'ям, адже наступного року уряд підвищить ціну на газ. Це одна з вимог Міжнародного валютного фонду задля відновлення кредитування.

Примітно, що найбільше підвищення видатків цей бюджет передбачає для Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ, прокуратури та судів. Витрати на ці структури збільшать на 10–20 %. З 2010 р. їхнє фінансування зросло на 22 %. «Виходить, наша влада будує поліцейську державу до президентських виборів 2015 р.», – припускає А. Новак.

На думку експерта, помилкою при розробці бюджету було те, що він розрахований на максимальний курс гривні до долара 8,5. Важко повірити, що до кінця 2012 р. він не стане більшим. Слід було б закласти курс на наступний рік 8,80–9 грн.

Також збільшили видатки на пенсії із бюджету. З 2013 р. 20 млрд грн до суми, відрахованої із Пенсійного фонду, додаватимуть з бюджету. Всього передбачено 90 млрд грн на пенсії. Проте це рішення спричинить великі затримки пенсій, бо ці 20 млрд виділятимуть лише тоді, коли бюджет буде наповненим. А щодо цього є великі сумніви, резюмує А. Новак.

Екс-міністр економіки України, директор Центру ринкових реформ В. Лановий вважає бюджет-2013 «психологічно-політичним, а не реально-економічним документом». Експерт переконаний, що отримати зростання ВВП не вдасться, бо спостерігається, навпаки, тенденція до зниження його динаміки. «Немає внутрішньої мотивації і ресурсів, які б збільшували обсяги виробництва у всіх галузях. Інфляцію можна придушити (цьому сприяє адміністративне управління), але в такому випадку відсоткові ставки сягнуть 50 % річних. І нічого спільного з фінансовою стабільністю в такому разі дана політика не матиме. Курс долара залежатиме від дій політиків від влади. Вони визначили курсовий орієнтир, до якого прагнуть. Залежно від обраних для досягнення цього методів, погіршуватимуться інші складові фінансової стабільності країни», – прогнозує В. Лановий.

Найбільше проблем, на його думку, для бюджету наступного року може принести продовження падіння виробництва. Висока інфляція, навпаки, допоможе виконати прибуткову частину бюджету – від цього виграє уряд, а населення платитиме за всі його «успіхи».

На думку директора **Національного інституту стратегічних досліджень А. Єрмолаєва**, «бюджет поганий, в ньому дуже багато несправедливості. Бюджет свідчить про те, що в 2012 р. стало остаточно зрозуміло, що застаріла стара індустріальна модель, на якій ми виживали всі ці 20 років. Вона більше не працює: згорнуті ринки, всі наші металургійні та інші магнати втрачають. Вони хоч і не згортають виробництво, та намагаються мінімізувати втрати. Вони фактично не здатні без підтримки влади реінвестувати у внутрішню економіку», – зауважив експерт.

Українській владі треба думати не про те, куди перегнати мільярди в бюджеті, а про структурні зміни в українській економіці, вважає А. Єрмолаєв. «Наступне завдання – реформувати місцеве самоврядування, – наголосив він. – Воно має ґрунтуватися на місцевій економічній ініціативі. Сьогодні ця ініціатива низька, бо в нас немає стимулів для формування внутрішнього виробництва».

Заступник голови Рахункової палати в 1997-2005 рр. В. Мельничук прогнозує, що «2013 року державні фінанси будуть у проблемному стані й під дією цілої низки негативних чинників, що створить напруження довкола формування й виконання головних функцій держави та органів місцевого самоврядування. Зменшення реальних доходів бюджетів і водночас об'єктивне збільшення тільки таких необхідних (захисних) витрат, як зарплата бюджетникам, пенсійні трансферти, обслуговування та погашення державного боргу, суттєво звужить економічні, соціальні, а заодно й політичні можливості уряду», – зазначив експерт. За словами В. Мельничука, можуть виникнути проблеми з виплатою цих сум.

Експерт припускає, що уряд намагатиметься вийти із ситуації чотирма шляхами. «Перший – це девальвація гривні з монетарною політикою, яка стимулюватиме високу інфляцію

(фактично бюджет «наповнюватимуть» знеціненими гривнями, перекладаючи економічний тягар на населення). Другий – посилення податкового й регуляторного тиску на бізнес. Третій – запровадження нестандартних способів наповнення скарбниці (на кшталт 15 % податку на продаж валюти). Четвертий – скорочення бюджетних програм, зменшення соціально значущих видатків», – зазначив він.

Колишній заступник голови НБУ, доктор економічних наук О. Савченко погоджується з тим, що найбільшою проблемою для виконання бюджету-2013 будуть темпи економічного зростання. «На мій погляд, закладені в проекті бюджету показники – дуже високі. Аби забезпечити такі темпи ВВП, кредити банківської системи мають вирости мінімум на 10–15 %. А цього року вони будуть на нулі, або й взагалі обсяги кредитування зменшаться. Саме з цієї причини сьогодні й падають темпи економічного зростання. Зростання ВВП – це найбільша проблема, а решта показників можуть бути досягнуті», – вважає експерт.

О. Савченко рекомендує запровадити на 2013 р. валютний коридор у межах 8–8,8 грн за 1 дол., і в цих межах рухатися. «На мою думку, неправильно визначати оптимальний курс. Адаже курс – це похідна від попиту і пропозиції на валюту, а останні залежать від інфляції, ВВП, від платіжного балансу тощо. Тому треба зберігати валютний коридор на 2013 р., а через рік повністю відмовитися від будь-якої підтримки курсу гривні», – зазначає він.

Водночас, науковець вважає, що 2013 р. уряд повинен взяти контроль над інфляцією, за рік зменшити її до європейського значення (менше 5 %) і тільки тоді запроваджувати плаваючий валютний курс, попередньо провівши роботу з населенням. Людям потрібно забезпечити зростання реальних доходів і гарантувати збереження цих доходів у національній валюті.

Виконання бюджету на 2013 р. буде залежати від того, чи зможе влада домовитись із Міжнародним валютним фондом про відновлення кредитування, вважають експерти. «Виконання бюджету в наступному році в будь-якому випадку буде вельми напруженим, враховуючи сумарні витрати на обслу-

говування боргу – як внутрішнього, так і зовнішнього, – а також фінансування дефіциту бюджету», – вважає **економіст інвесткомпанії «ВТБ Капітал» Д. Федоткін**.

За його словами, традиційними альтернативами джерел фінансування в такому випадку є приватизація, а також випуск облігацій та інших інвестиційних інструментів для населення. Україна в останні роки успішно використовує зазначені альтернативи: спочатку приватизацію, а в поточному році – ще і розміщення валютних облігацій для населення, і у обох варіантів зберігається істотний потенціал, зазначив експерт. Разом з тим, за його словами, позики МВФ також могли б стати важливим джерелом зовнішнього фінансування.

На думку **начальника аналітичного відділу інвесткомпанії «Арт Капітал» І. Путіліна**, крім випуску облігацій, Україна може також залучати кредити в інших міжнародних фінансових інститутах, як, наприклад, раніше залучила 2 млрд дол. у російського ВТБ. Водночас він зазначив, що відновлення співпраці з МВФ стало б найважливішим моментом підвищення інвестиційного рейтингу України і, відповідно, знизило б ризик недофінансування. «Це буде позитивним сигналом для інших приватних і державних фінансових інститутів, які можуть відновити або збільшити кредитування країни», – сказав І. Путілін. На підтвердження своїх слів експерт вказав на заяву Європейського банку реконструкції та розвитку про готовність профінансувати Україну у 2013 р. в обсязі близько 900 млн євро у разі відновлення співпраці з МВФ.

Керівник аналітичного підрозділу групи «Інвестиційний капітал Україна» (ICU) О. Вальчишен вважає, що закладений у бюджеті дефіцит, який перевищує 50 млрд грн, є надмірним з точки зору кредитоспроможності уряду країни і проблемним з точки зору фінансування. «Фінансові ринки, а також основні інвестори і кредитори України, включаючи МВФ, позитивно відреагували б на дефіцит максимум в 35 млрд грн, при якому так званий первинний баланс бюджету буде дорівнювати нулю. Однак ідеальною ситуацією стало б прийняття збалансованого бюджету, при якому первинний баланс був би в «плюсі» на 35 млрд грн», – зазначив він.

Те, що бюджет може не сподобатися МВФ, відзначає і керівник аналітичного департаменту інвесткомпанії «Конкорд Капітал» О. Парашій. «Документ не передбачає підвищення тарифів на газ і комунальні послуги. Крім того, дефіцит консолідованого бюджету на рівні 4,5 % ВВП (з урахуванням фінансування «Нафтогазу України») також викличе нарікання з боку Фонду. Тож за таких бюджетних параметрів дуже складно очікувати відновлення співпраці», – сказав він.

Керівний партнер Capital Times Е. Найман вважає державний кошторис на 2013 р. головною причиною відкладення візиту місії Міжнародного валютного фонду до України на січень 2013 р. Внаслідок цього збереглася невизначеність з потенційним відновленням співпраці з фондом, що підсилило побоювання рейтингових агентств щодо платоспроможності держави. Зокрема, агентство Standard & Poor's відразу за Moody's погіршило суверенний рейтинг держави на один щабель.

В Європі не вірять, що країна впорається з виплатою боргу в 2013 р. Це вже призвело до зростання кредитно-дефолтних свопів на бонди України. Е. Найман каже, що вагомість перенесення візиту місії МВФ значна, оскільки відвідини могли дати відповідь на запитання, наскільки висока ймовірність відновлення кредитування фонду вже на початку 2013 р.

«Несподіване перенесення візиту після оголошення про приїзд – стало для багатьох повною несподіванкою – саме після нього і почалися перегляди. Швидше за все, варто чекати корекції і від Fitch», – відзначає керуючий партнер Capital Times.

Місія МВФ повинна була прибути до Києва 7 грудня, але за кілька днів до цієї дати візит перенесли на кінець січня. «Після прийняття бюджету на 2013 р. переговори зайшли в безвихідь і виходу з нього не видно», – резюмує аналітик.

Утім, як наголошується у повідомленні представництва МВФ в Україні, українська влада сама попросила перенести візит – до затвердження нового Кабінету Міністрів. «На прохання влади України, візит місії МВФ, яка планувала відвідати Київ у період з 7 по 17 грудня для початку обговорення угоди про stand-by, буде перенесено на другу половину січня.

Влада України зазначила, що це дозволить залучити до обговорення новий Кабінет Міністрів, який прийде на зміну колишнім міністрам, які склали свої повноваження на початку грудня», – повідомив постійний представник МВФ М. Альєр.

Проте, навіть за умови відновлення співробітництва з МВФ, виконати бюджет-2013 може бути складно. Можливо, уряду доведеться знову звернутися до емісійного джерела фінансування видатків. Крім того, завжди залишається можливість використання так званої фінансової репресії – залучення фінансування з боку банків та інших фінансових адміністративним шляхом. Наприклад, може бути встановлене законодавче зобов'язання тримати певну частину активів у державних облігаціях. Проте без співробітництва з МВФ або іншим великим кредитором, або дуже позитивної зовнішньоекономічної кон'юнктури, навряд чи допоможуть навіть такі «екзотичні» засоби залучення коштів. Адже оптимістичність закладених до бюджету макроекономічних показників та доходів на фоні невтішних прогнозів зі світових ринків, куди продає лівову частку свого металургійного, аграрного і хімічного продукту Україна, загрожує зниженням бюджетних доходів та зменшенням притоку валютних доходів, а відтак – і посиленням тиску на гривню.

В уряді погоджуються з тим, що прийнятий парламентом Держбюджет далекий від ідеалу. Прем'єр М. Азаров заявив, що показники державного кошторису можуть переглянути. На його думку, деякі міністри, плануючи доходи і видатки на наступний рік, були «надмірно обережними».

В. о. віце-прем'єра, міністра соціальної політики С. Тігіпко вважає проект бюджету-2013 слабким для України. «Ми у критиці бюджету зовсім не оригінальні. В усьому світі критикують свої бюджети. Але у цьому році бюджет, якщо говорити відверто, слабкий», – сказав С. Тігіпко. На його думку, це сталося через те, що уряд перестрашувався на випадок кризи, «особливо щодо I кварталу». «Після I кварталу його необхідно міняти. Але щоб його змінити, потрібно приймати рішення. На порожньому місці гроші у бюджеті не з'являться. Ці рішення напрацьовані, їх треба швидко приймати Верховній Раді і далі думати», – вважає він.

Про перспективу перегляду бюджету говорить також Президент В. Янукович. Він зауважив, що внесення змін до головного фінансового документа – процес, який не припиняється. Тому протягом року, за необхідності, можна щось переписати.

Аналогічної думки дотримуються і незалежні експерти. «Я думаю, що в першу чергу депутати нового скликання повинні переглянути Бюджет на наступний рік, – заявив експерт Міжнародного центру перспективних досліджень О. Жолудь. – Ціла низка параметрів у ньому не цілком відповідає існуючому стану справ. Тому буде краще їх переглянути до нового року, тобто до того часу, коли Закон уже потрібно буде виконувати».

Тож параметри бюджету на 2013 р. майже напевно очікує швидка ревізія і внесення істотних змін Верховною Радою сьомого скликання.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Верховна Рада України має розробити перспективний план законодавчої роботи, який відповідатиме очікуванням людей і міжнародним зобов'язанням нашої держави. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України В. Рибак у понеділок під час наради з керівниками структурних підрозділів Апарату Верховної Ради і секретаріатів парламентських комітетів.

Керівник парламенту заявив, що він робитиме усе від нього залежне для досягнення компромісу, аби представники влади і опозиції «почули один одного».

За словами В. Рибак, першочергові питання, що турбують громадян, потрібно вирішувати на законодавчому рівні. Тому, наголосив Голова Верховної Ради, потрібно усвідомити, що вибори закінчилися, «піднятися над партійними інтересами, взяти за основу інтереси людей і працювати для народу».

Необхідно, зазначив В. Рибак, аби у сесійній залі було порозуміння, а також потрібно відмовитися від дій, «які не прикрашають Верховну Раду». «Україна – європейська держава, і парламент також має бути європейським», – зауважив він.

На переконання Голови Верховної Ради України, і депутати, і співробітники Апарату повинні разом піднімати авторитет єдиного законодавчого органу, у тому числі на міжнародній арені.

Голова Верховної Ради закликав працівників Апарату парламенту до конструктивної роботи. «Головною одиницею у системі парламенту» В. Рибак назвав комітети, наголосивши у цьому контексті на важливості фахового підходу до підготовки законодавчих актів. «Верховна Рада має приймати закони, які забезпечуватимуть європейські стандарти життя в Україні», – заявив він. При цьому Голова Верховної Ради наголосив, що усі законопроекти перед розглядом у сесійній залі мають отримати експертну оцінку відповідних управлінь Апарату парламенту (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*. – 2012. – 17.12).

Голова Верховної Ради України В. В. Рибак привітав суддів та працівників судів України з професійним святом.

«Прийміть найщиріші вітання з нагоди професійного свята.

День працівників суду – це свято суддів, всіх, хто працює в органах правосуддя і присвятив своє життя служінню ідеалам Добра, Закону і Справедливості.

Здійснення судами свого конституційного призначення покладає на Вас особливу відповідальність перед Українським народом, оскільки саме від вашого професіоналізму, чесності, принциповості, вірності закону залежить реальне забезпечення відповідно до Конституції та законів України соціальних прав людини і громадянина, міжнародних конвенцій та загальноприйнятих правових стандартів.

Вся історія нашої країни, яка реально почала будувати державність на принципах Декларації про державний суверенітет України, переконливо підтверджує, що становлення і діяльність судової системи України має особливе значення для держави і суспільства. Працівники судів пройшли всі етапи розвитку правосуддя в країні та накопичили великий практичний досвід у вирішенні найскладніших правових питань.

Сьогодні судова влада України, сформувавшись як самодостатній соціальний інструмент досягнення верховенства пра-

ва та справедливості, здатна захистити права і свободи людини і громадянина, забезпечити доступне, справедливе та законне правосуддя.

Головним чинником побудови ефективної системи правосуддя і надалі буде виступати створення якісної законодавчої бази, належний кадровий склад судів, фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності судів.

Без сумніву, Верховна Рада України сприятиме створенню необхідних законодавчих умов забезпечення справедливого та ефективного правосуддя, якісному добору високопрофесійних суддів, утвердженню реальної незалежності судів та зміцненню авторитету судової влади в ім'я забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Бажаю всім суддям, працівникам апаратів судів та Державної судової адміністрації міцного здоров'я, добра і благополуччя, родинного щастя, та нових професійних успіхів і досягнень в утвердженні неупередженого та об'єктивного правосуддя в ім'я добра, моралі та справедливості, на благо українського суспільства», – йдеться в привітанні (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 15.12).

Голова Верховної Ради України В. Рибак направив телеграму співчуття Спікеру Палати представників Конгресу Сполучених Штатів Америки Дж. Бейнеру. Про це УНН повідомили у прес-службі ВР.

«Українські парламентарії були вражені звісткою про стрілянину у школі Сенді Хук м. Ньютаун, яка призвела до смерті ні в чому не винних людей.

Ми поділяємо глибокий сум та скорботу американського народу у зв'язку з цією жахливою трагедією», – зазначається у телеграмі.

В. Рибак просить передати щирі співчуття і слова підтримки рідним та близьким загиблих (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Верховна Рада затвердила свій календарний план на грудень–січень. За проголосувало 283 депутати.

До Нового року депутати проведуть ще одне засідання – 25 грудня. 19–21 грудня депутати працюватимуть у фракціях, 26–28 – у комітетах.

У січні депутати проведуть пленарні засідання 10 і 11 січня, а 11 – відбудеться також година запитань до уряду. 8,9 січня – робота в комітетах.

Представник «Батьківщини» В. Бондаренко заявив, що «депутати занадто спростили собі життя».

«В Києві на 3 мільйони недофінансовані швидкі допомоги. У вихідні вони стануть, а ми собі пишемо такий план. А могли б попрацювати ще один день», – заявив депутат.

Натомість спікер В. Рибак заявив, що «цими питаннями буде займатися Кабмін, а не Рада».

Депутат від «Батьківщини» С. Сас поставив вимогу заслухати послання Президента до парламенту.

«Те, що ми тут слухали з телевізора було не послання, "Урядовий кур'єр" назвав це зверненням. Щоб уряд готував законопроекти Президент має звернутися з посланням і окреслити державну політику», – заявив депутат.

С. Сас також вказав, що Верховна Рада з останнього засідання в січні в пленарному режимі не працюватиме 25 днів, до 5 лютого.

«Невже в нашій економічній ситуації можна місяць не проводити пленарні засідання?», – запитав він.

Об 11 годині Верховна Рада завершила засідання, і пішла відпочивати до 25 грудня (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 18.12).

Парламент припинив депутатські повноваження Прем'єр-міністра М. Азарова. За відповідне рішення проголосувало 268 депутатів.

Замість М. Азарова депутатом ВР після реєстрації ЦВК стане заступник директора асоціації «Бізнес Центр "Правозахист"» В. Поляков.

Питання розподілу комітетів ВР 18 грудня розглядати не буде, оскільки не досягнуто остаточних домовленостей (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 18.12).

Депутат від Партії регіонів С. Тігіпко просить дозволити депутатам виступати російською мовою. Про це він заявив з трибуни Верховної Ради.

«Прошу надати можливість депутатам, в тому числі і від Партії регіонів виступати російською мовою», – заявив він.

«Якщо ні, то ми не дамо нікому виступати з цієї трибуни», – заявив С. Тігіпко.

Він наголосив, що Партія регіонів не підтримує «примусової українізації».

«Вона неефективна, бо змушувати дорослу людину говорити тією мовою, якою вона не хоче говорити – це ми отримаємо зворотній ефект. Вона не буде цього робити. Тут працює тільки одне – заохочення, батьків, дітей, і в тому числі політиків», – наголосив С. Тігіпко.

У свою чергу лідер «Свободи» О. Тягнибок у відповідь на виступ С. Тігіпка заявив, що «Свобода» вимагає лише дотримання українського законодавства.

Він наголосив, що саме за скандальним мовним законом від Партії регіонів в органах державної влади потрібно використовувати державну мову.

«У побуті, звісно, кожен може спілкуватися будь-якою мовою... Спілкуйтеся з виборцями тою мовою, якою хочете, але в цій залі користуйтеся державною мовою», – наголосив він (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 18.12).

Парламентська опозиція прагне очолити бюджетний, регламентний, а також комітет з економічної політики у парламенті. Про це на прес-конференції в Києві заявив лідер ВО «Батьківщина» А. Яценюк, повідомляє кореспондент УКРІНФОРМУ.

Мова йде про те, що у 2007 р. тодішня опозиція отримала керівництво в контролюючих комітетах, починаючи з бюджетного та закінчуючи економічним та регламентним. Проте, на жаль, за даних умов Партія регіонів не готова прозоро і демократично співпрацювати (з нами – Авт.)», – зазначив А. Яценюк.

При цьому він підкреслив, що опозиція буде виконувати контролюючі функції, навіть якщо не очолить вищезгадані комітети ВР.

За його словами, перші заступники, заступники та секретарі комітетів також матимуть повноваження здійснювати парламентський контроль.

Відповідаючи на запитання, яким чином буде розподілено комітети всередині опозиції, А. Яценюк зауважив, що це не так важливо.

«Ми ухвалили рішення, що заступник Голови ВР (представник ВО «Свобода» Р. Кошулинський – Авт.) – це особа, яка представляє інтереси всієї опозиції, це ж стосується і всіх керівників та членів комітетів, які будуть представляти інтереси всієї опозиції», – зауважив А. Яценюк.

Він також додав, що критеріями відбору на ту чи іншу посаду в парламентських комітетах стане передусім фаховість депутатів та їхня політична вага (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

«Свобода» в парламенті домагатиметься заборони Компартії та закону про люстрацію, а також закріплення в законодавстві таких норм як графа «національність» у паспорті, заборона абортів і вільне носіння зброї. Про це інтерв'ю «Українській правді» розповів віце-спікер Р. Кошулинський.

«Так, обов'язково, це святе», – відповів він на питання про заборону Компартії.

«Щодо зброї. ...Коли ти маєш в помешканні зброю, по-перше, ти маєш відповідальність за свою сім'ю, ти не будеш вживати алкоголь або наркотику, тому що тобі може переклинити, і ти завжди знаєш, що ти є убезпечений. Зброя може ніколи не

застосовуватися, але всі знають, що в тебе вона може бути», – зазначив Р. Кошулинський.

«Бо сьогодні бандит має зброю, або правоохоронець у якості бандита також має зброю, а людина, щоб від них захиститися, зброї не має. Якщо ти психічно здоровий, якщо ти не маєш проблем з наркотиками, з алкоголем, якщо ти не залежний – так, будь ласка», – додав віце-спікер.

Щодо інших законодавчих ініціатив, то Кошулинський сказав, що у них є експертна група, яку очолює экс-депутат О. Бондар.

«Сьогодні ми вже напрацювали низку економічних проєктів. Це законопроект про заборону приватних монополій, олігополій, про повернення коштів з офшорних зон. Це і сприяння малому й середньому бізнесу. Наприклад, надати дозвіл відкриття приватного бізнесу в державних банках», – розповів він (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Парламентська опозиція представить у Верховній Раді низку законопроектів, які потребують першочергового розгляду. Про це на прес-конференції в Києві заявив лідер ВО «Батьківщина» А. Яценюк, повідомляє кореспондент УКРІНФОРМу.

«В першу чергу мова йде про виборчий процес. Нагадаю, що була спільна позиція трьох опозиційних партій щодо фальшування виборів. Для цього потрібно створити відповідну слідчу комісію у Верховній Раді... Усього у нас 10 блоків законопроектів, які ми вимагатимемо розглянути найближчим часом», – сказав А. Яценюк.

Зокрема, мова йде про декриміналізацію статей Кримінального кодексу, за якими було засуджено Ю. Тимошенко та Ю. Луценка; закон про механізм відкликання депутатів; закон про порядок імпічменту Президента; низка антикорупційних законів та Пенсійна реформа.

Ще однією важливою пропозицією стане скасування Земельного банку і скандального закону про мови.

Відповідаючи на запитання, яким чином опозиція буде ухвалювати ці законопроекти, зважаючи на брак голосів у сесійній залі, А. Яценюк відповів: «Думаю, що в наступному парламенті буде дуже багато ситуативних голосувань, в тому числі і за рахунок депутатів-мажоритарників, які не хочуть, щоб їх підняли на вила у їхніх мажоритарних округах» (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

Партія «Батьківщина» має намір ініціювати створення комісії у Верховній Раді з розслідування прийняття присяги депутатами Олександром і Андрієм Табаловими. Про це на прес-конференції сказав голова фракції «Батьківщина» у Верховній Раді А. Яценюк.

«Що стосується прийняття присяги двома фізичними особами, які перебувають у залі парламенту, але не набули статусу депутатів, на прізвище Табалови, ми вважаємо, що це має стати предметом розслідування тимчасової слідчої комісії парламенту про неприйняття присяги цими двома людьми», – сказав він.

А. Яценюк зазначив, що така комісія повинна діяти протягом місяця й з'ясувати, чи приймалася насправді присяга цими депутатами.

Як повідомлялося, раніше О. Табалов заявив, що він і його син А. Табалов (обоє – позафракційні) прийняли депутатську присягу й приступили до повноважень.

13 грудня заступник голови ЦВК А. Магера заявив про можливість скасування реєстрації А. й О. Табалових як вибраних депутатів Верховної Ради 7-го скликання у разі їх офіційної відмови від прийняття присяги.

«Батьківщина» має намір вимагати від ЦВК оголошення перевиборів в окрузі № 99 (Кіровоград), де переміг кандидат від «Батьківщини» А. Табалов і скасування реєстрації О. Табалова, що пройшов у Верховну Раду за списком партії.

Опозиція вважає, що депутати Андрій і Олександр Табалови не приступили до обов'язків (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Партії «Батьківщина», УДАР і «Свобода» мають намір створити раду опозиції. Про це на прес-конференції сказав голова фракції «Батьківщини» у Верховній Раді А. Яценюк.

«Ми провели консультацію з усіма опозиційними партіями, я говорю про партію «Свобода» і партію УДАР В. Кличка, і попередньо погоджено таке: ми будемо створювати раду опозиції», – сказав він.

А. Яценюк зазначив, що головувати в раді опозиції представники політичних сил будуть по черзі.

За його словами, головним завданням ради опозиції буде прийняття рішень про те, які законопроекти вносити в парламент, яким чином проводити процедуру голосування.

На думку депутата, у такий спосіб можна буде досягти найбільш ефективної роботи опозиції.

А. Яценюк підкреслив, що найбільш важливі законопроекти будуть вноситися з підписами представників всіх 3 опозиційних фракцій.

На сьогодні фракція «Батьківщини» нараховує 99 парламентаріїв, УДАР – 42, «Свобода» – 36 (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Три опозиційні фракції у Верховній Раді запропонують законопроект про кримінальну відповідальність за голосування у сесійній залі чужими картками народних депутатів. Про це на прес-конференції в Києві заявив лідер ВО «Батьківщина» А. Яценюк, повідомляє кореспондент УКРІНФОРМУ.

«Нами також підготовлено проект закону про кримінальну відповідальність за голосування чужими картками народних депутатів», – зазначив А. Яценюк.

За його словами, ця ініціатива погоджена з усіма опозиційними фракціями парламенту. Він також нагадав, що Президент підписав закон про забезпечення особистого голосування, однак, для запровадження системи Рада-3, потрібно розпорядження спікера або окрема постанова ВР.

За словами А. Яценюка, поки що проблему з особистим голосуванням нардепів опозиції доводиться вирішувати силою (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

Всеукраїнське об'єднання «Свобода» задіє всі можливі методи, щоб у сесійному залі Верховної Ради не звучала російська мова. Про це на прес-конференції заявила народний депутат І. Фаріон.

«Якщо ми поки не можемо побороти російськомовну окупацію, то задіємо всі можливі методи, щоб у стінах вищого законодавчого органу України не звучала мова окупації. Саме тому ми обрали спосіб нейтралізації тих, хто не говорить державною мовою, брутально порушуючи другу статтю регламенту», – сказала вона.

Депутат відзначила, що «Свобода» не буде вимагати, щоб доповідачам, які виступають не державною мовою, забезпечували переклад на українську, тому що це буде виглядати як «легітимізація квазізакону Ківалова-Колесніченка».

«Ми маємо намір заглушати всякими методами тих, хто за 21 рік не вивчив державну мову», – підкреслила народний депутат.

Коментуючи заяву народного депутата від Партії регіонів О. Бондаренко про те, що після дій «Свободи» усі «регіонали» виступатимуть виключно російською мовою, І. Фаріон сказала, що ця заява зі «сфери повного інфантилізму».

«Це зі сфери повного інфантилізму. Коли, наприклад, дитина щось робить неправильно, ти йому робиш зауваження, а він далі на зло тобі продовжує робити ще гірше», – заявила І. Фаріон.

І. Фаріон підкреслила, що така реакція представниці Партії регіонів свідчить про «їх повну і абсолютну поразку» (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

З порядком внесення і проходження законопроектів у Верховній Раді України ознайомилися інтерни Програми стажування у Верховній Раді України та центральних органах виконавчої влади 2012–2013 рр.

Під час тренінгу народний депутат Верховної Ради першого скликання, віце-президент Асоціації народних депутатів України В. Крижанівський ознайомив учасників програми з основними положеннями Закону «Про Регламент Верховної Ради України».

В. Крижанівський наголосив, що згідно з розділом IV Конституції України, Верховна Рада є єдиним органом законодавчої влади в державі. За його словами, розділ IV Закону «Про Регламент Верховної Ради України» визначає, зокрема, порядок внесення законопроектів. Відповідно до ст. 89 закону, право законодавчої ініціативи у Верховній Раді належить Президентові, народним депутатам, Кабінету Міністрів та Національному банку України.

В. Крижанівський звернув увагу учасників зустрічі на ст. 102 закону, якою визначено, що «законопроекти розглядаються Верховною Радою, як правило, за процедурою трьох читань. Розгляд і прийняття законопроекту за процедурою трьох читань включає:

1) перше читання – обговорення основних принципів, положень, критеріїв, структури законопроекту та прийняття його за основу;

2) друге читання – постатейне обговорення і прийняття законопроекту в другому читанні;

3) третє читання – прийняття законопроекту, який потребує доопрацювання та узгодження, в цілому».

Експерт зазначив також, що за рішенням Верховної Ради допускається остаточне прийняття законопроекту (крім проектів кодексів і законопроектів, які містять понад 100 статей, пунктів) відразу після першого чи другого читання, якщо законопроект визнано таким, що не потребує доопрацювання, та якщо не надійшло зауважень щодо його змісту від народних депутатів, інших суб'єктів права законодавчої ініціативи, юридичного чи науково-експертного управлінь Апарату Верховної Ради.

За словами В. Крижанівського, під час другого і третього читань розглядаються порівняльні таблиці законопроектів. Усі зареєстровані та включені до порядку денного сесії законопроекти в обов'язковому порядку мають направлятися для проведення наукової експертизи.

В. Крижанівський повідомив, що текст закону, прийнятий Верховною Радою, не пізніш як у десятиденний строк оформляється головним комітетом – візується головою, керівником секретаріату комітету чи уповноваженими особами, і подається на підпис Голові Верховної Ради. Закон підписує Голова Верховної Ради і невідкладно направляє його Президентові.

Експерт зазначив також, що відповідно до ст. 132 закону про Регламент у разі, якщо Президент України застосував право вето щодо прийнятого закону і повернув його зі своїми вмотивованими пропозиціями, результати голосування скасовуються і починається процедура повторного розгляду документа у Верховній Раді.

В. Крижанівський зазначив також, що процедура проходження законопроекту закінчується публікацією його тексту в газеті «Голос України» та у Відомостях Верховної Ради України (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 14.12).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович підписав Закон №5515-VI «Про Державний бюджет України на 2013 рік» (Офіційний сайт Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 17.12).

Президент України В. Янукович висловив співчуття Президенту Сполучених Штатів Америки Б. Обамі у зв'язку з трагічною подією, що сталася 14 грудня в початковій школі «Сенді Хук» у місті Ньютаун, штат Коннектикут.

«Від імені українського народу та від себе особисто висловлюю щирі співчуття та підтримку родинам загиблих, а також побажання якнайшвидшого одужання всім постраждалим», – йдеться в скорботному листі глави Української держави (Офіційний сайт Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 17.12).

Відбулася телефонна розмова Президента України В. Януковича з Президентом Європейської Комісії Ж. М. Баррозу.

Сторони обговорили широке коло питань двосторонньої співпраці України та Європейського Союзу.

Під час розмови В. Янукович і Ж. М. Баррозу погодили дату проведення наступного Саміту Україна – ЄС. Він відбудеться 25 лютого 2013 р. в Брюсселі.

Розмова відбулася за ініціативи Президента Єврокомісії ***(Офіційний сайт Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 17.12).***

Президент України В. Янукович доручив Кабінету Міністрів вжити вичерпних заходів щодо необхідної допомоги постраждалим у результаті вибуху, який стався 16 грудня у житловому будинку на Московському проспекті Харкова.

Згідно з дорученням глави держави, правоохоронні органи мають провести оперативне та повне розслідування всіх обставин інциденту.

Президент також доручив керівництву Харківської ОДА забезпечити належне лікування постраждалих і підтримку громадян, які залишилися в результаті вибуху без житла ***(Офіційний сайт Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 17.12).***

Під час головування в ОБСЄ Україна хоче зробити свій внесок у зміцнення безпеки. «Головування в ОБСЄ – нагода для України зробити свій, багато в чому унікальний внесок у зміцнення безпеки», – заявив Президент України В. Янукович у виступі на Традиційній зустрічі з керівниками дипломатичних представництв іноземних держав і міжнародних організацій.

Глава держави підкреслив, що головування в Організації з безпеки та співробітництва у Європі є одним із найбільш

відповідальних і почесних завдань України в новітній історії її дипломатії.

«Розглядаємо ОБСЄ як оптимальний інструмент для розв'язання заморожених конфліктів та зміцнення взаємної довіри», – сказав глава держави.

Зі свого боку Дуаєн дипломатичного корпусу, Надзвичайний та Повноважний посол Республіки Білорусь в Україні В. Величко відзначив, що Україна останнім часом головувала в низці авторитетних міжнародних організацій. Говорячи про майбутнє головування України в ОБСЄ, він сказав: «Я сподіваюсь, що в рамках цього головування всі країни ОБСЄ зуміють уважніше дослухатися одна до одної» (*Офіційний сайт Президента України (<http://www.president.gov.ua>)*). – 2012. – 14.12).

Україна продовжить працювати над економізацією своєї зовнішньої політики. Про це заявив Президент України В. Янукович у виступі на Традиційній зустрічі з керівниками дипломатичних представництв іноземних держав і міжнародних організацій.

«Українська дипломатія, українська зовнішня політика буде завжди присутня там, де присутній національний інтерес. Національний інтерес – це на сьогодні, насамперед, інтерес економічний. І тому лінія на економізацію вітчизняної зовнішньої політики буде продовжена», – сказав глава держави.

Говорячи про співпрацю України з іншими державами, Президент зокрема зауважив, що сьогодні ми успішно розбудовуємо всесторонню взаємодію з Російською Федерацією. «Категорії прагматизму та конструктивного діалогу, покладені в основу українсько-російської співпраці, сприяють знаходженню шляхів вирішення найбільш актуальних питань порядку денного відносин», – зазначив він.

У 2012 р., зазначив глава держави, також розвивалися відносини стратегічного партнерства України та Сполучених Штатів Америки. «Тривала активна взаємовигідна співпраця у сфері нерозповсюдження, на економічному та освітянському напрямках, на рівні громадянського суспільства», – наголосив він.

Глава держави підкреслив, що реформи в Україні, її зростаюча готовність плідно співпрацювати із великими американськими інвесторами надають відносинам нової позитивної динаміки.

Президент також звернув увагу на те, що продовжують наповнюватися конкретними проектами в різних сферах взаємодії відносини України та Китаю. «Продовжувалася робота з розробки та прийняття відповідного дороговказу – Програми розвитку відносин стратегічного партнерства на період 2013–2017 рр.», – сказав він.

Протягом року, сказав В. Янукович, також тривав активний українсько-турецький діалог, спрямований на поглиблення відносин стратегічного партнерства. «Сьогодні найбільш актуальним питанням є виконання домовленостей, досягнутих на найвищому рівні, практична реалізація стратегічно значимих проектів у енергетичній, транспортній, науково-технологічній сферах», – підкреслив глава держави.

Цього року, наголосив він, було надано суттєвого імпульсу нашим відносинам з Туркменістаном, традиційно активною була співпраця з Азербайджаном, Казахстаном та Молдовою, спостерігалось стійке зростання обсягів двосторонньої торгівлі між Україною та Республікою Білорусь.

В. Янукович також зазначив, що результати його державного візиту до Індії засвідчили якісні зміни, що відбулися у двосторонній співпраці. «Встановлення відносин всеохоплюючого партнерства між Україною та Індією відкриває нові перспективи для широкомасштабної взаємодії», – сказав Президент.

За словами глави держави, також продовжувався курс на зміцнення українсько-японського глобального партнерства.

Протягом 2012 р., зазначив він, набули подальшого розвитку і почали давати економічні результати ініціативи України з розширення співпраці з В'єтнамом, Республікою Корея та Сінгапуром. Перспективною також є розбудова відносин з Індонезією та Таїландом. Надано суттєвого поштовху поглибленню співпраці з країнами Близькосхідного регіону.

«Результати моїх візитів до Йорданії, Катару та Об'єднаних Арабських Еміратів засвідчили наявність значного потенціалу для активізації двосторонньої взаємодії, насамперед в торго-

вельно-економічній, енергетичній та інвестиційній сферах», – зазначив глава держави.

«Ми послідовно розбудовуємо співпрацю з країнами Латинської Америки. Бразилія є одним з наших ключових партнерів у регіоні, партнером, з яким ми маємо конкретні вагомі проекти і напрацювання. Продовжується плідна взаємодія з Кубою. Значні перспективи криються в активізації відносин з Мексикою та Аргентиною», – сказав Президент (*Офіційний сайт Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 14.12).

Україна налаштована на якнайшвидше підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі з керівниками дипломатичних представництв іноземних держав і міжнародних організацій, акредитованих в Україні.

«Україна розглядає цю угоду, передусім, як комплексну програму внутрішніх перетворень в усіх сферах політичного, економічного і соціального життя держави, а також як ефективний інструмент удосконалення національного законодавства», – сказав глава держави.

Президент наголосив, що Україна готова до масштабної та кропіткої роботи з метою забезпечення ефективної імплементації Угоди. «Цей шлях беззаперечно підтримується представниками більшості політичних сил нашої держави та суспільством», – додав Президент.

Сьогодні, зазначив Президент, до підписання Угоди про асоціацію залишився один крок. «Переконаний, що за наявності політичної волі обох сторін ми зможемо його якнайшвидше зробити», – сказав В. Янукович (*Офіційний сайт Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 14.12).

Україна продовжуватиме всеохоплюючі внутрішні перетворення та модернізацію країни з метою досягнення європейських стандартів. На цьому Президент України

В. Янукович наголосив під час зустрічі з керівниками дипломатичних представництв іноземних держав і міжнародних організацій, акредитованих в Україні.

Глава держави наголосив, що українці глибоко шанують своє європейське коріння та твердо вірять у своє європейське майбутнє. «Саме тому євроінтеграційний вибір України залишається незмінним зовнішньополітичним пріоритетом», – сказав він.

Сьогодні, зазначив Президент, Європейський Союз переживає непростий етап розвитку, спричинений фінансово-економічною кризою – і це змушує країни ЄС досягати компромісів на основі принципів солідарності, економічної та соціальної згуртованості.

«У сьогоднішніх умовах саме солідарність і згуртованість, а не штучне відмежування один від одного, повинні стати рушійною силою і для зближення України та ЄС», – зазначив Президент (*Офіційний сайт Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 14.12).

Україна має бути сучасною, впливовою та успішною державою – на досягнення цієї мети спрямована зовнішня та внутрішня політика влади. На цьому наголосив Президент України В. Янукович у виступі на Традиційній зустрічі з керівниками дипломатичних представництв іноземних держав і міжнародних організацій.

«Зміцнення України – це зміцнення Європи. Більша стабільність для України – це додатковий важливий фактор стабільності регіону», – підкреслив глава держави.

«Поza сумнівом, усі присутні тут усвідомлюють і розділяють цю тезу. І у цьому простому усвідомленні – спільний інтерес, який лежить в основі динамічних відносин України зі світом», – сказав він.

Президент висловив переконання, що спільними зусиллями цей інтерес буде повною мірою реалізований.

В. Янукович також зазначив, що сьогодні Україна створює всі умови для залучення інвестиційних ресурсів, реалізації

масштабних спільних проєктів, укладення нових контрактів для вітчизняного бізнесу. «Україна – відкрита для іноземного капіталу, ідей та інновацій. Наша економіка – стабільна, а правила гри у ній – чіткі та прозорі», – сказав він.

Зі свого боку Дуаєн дипломатичного корпусу, Надзвичайний та Повноважний посол Республіки Білорусь в Україні В. Величко зазначив, що 2012 р. дав можливість друзям і партнерам України порадіти за неї. Він, зокрема, звернув увагу на успішну реалізацію реформ, прихід в Україну транснаціональних енергетичних компаній. Окрему увагу В. Величко звернув на високий рівень підготовки України до фінальної частини Євро-2012. «Чемпіонат був справжнім святом», – зауважив дипломат, додавши, що світ побачив «європейське обличчя» сучасної України.

«Ми всі є друзями України, ми всі вболіваємо за Україну, щиро радіємо її успіхам, щиро допомагаємо, коли виникають складності», – сказав В. Величко. «Україна була й залишається однією з провідних країн регіону. Її голос важливий, вона користується повагою», – зазначив Дуаєн, додавши, що йдеться про державу з потужним політичним та економічним потенціалом (*Офіційний сайт Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2012. – 14.12).

Ухвалення Кримінального процесуального кодексу стало важливим досягненням у контексті запровадження якісно нової системи захисту людини, суспільства та держави від кримінальних правопорушень. На цьому наголосив Президент України В. Янукович на урочистому засіданні з нагоди Дня працівників суду.

Глава держави підкреслив, що в новій моделі кримінального судочинства суддям відведена особлива роль щодо забезпечення контролю за досудовим розслідуванням, попередження порушень прав людини та зміцнення засад змагального судового процесу.

В. Янукович наголосив, що пріоритетом у подальшій діяльності судів є неухильне використання положень Кодексу в по-

всякденній роботі. «Адже якими би прогресивними не були норми цього документу, громадяни оцінюватимуть їх з огляду на фактичне застосування», – зазначив він.

«Вірю, що відповідальне ставлення до кожної людини, високий професіоналізм та моральні якості допоможуть вам приймати законні та справедливі рішення», – сказав глава держави.

Президент звернув окрему увагу на те, що виправдувальні вироки та запобіжні заходи, не пов'язані з позбавленням волі, мають бути не винятком, а нормальними реаліями правового життя України. «Сподіваюся, що вже найближчим часом люди відчують суттєву гуманізацію кримінального процесу», – зазначив він.

«Зробіть все можливе, щоб суспільство загалом та кожен громадянин відчули захист і допомогу з вашого боку, побачили об'єктивність та неупередженість судового розгляду», – сказав Президент, звертаючись до суддів.

Глава держави також висловив переконання, що необхідність утвердження цих принципів діяльності судової системи має бути врахована під час напрацювання змін до Конституції.

«Сподіваюсь, що Конституційна Асамблея запропонує зміни до Основного Закону України, які носитимуть системний характер та відобразатимуть очікування українського суспільства і суддівської спільноти», – наголосив Президент (*Офіційний сайт Президента України (<http://www.president.gov.ua>)*). – 2012. – 14.12).

Президент України В. Янукович наголошує, що й надалі приділятиме увагу питанням посилення соціального захисту суддів та створення належних умов для здійснення правосуддя. Про це він сказав на урочистому засіданні з нагоди Дня працівників суду.

Глава держави зазначив, що у Держбюджеті-2013 передбачено збільшення видатків на забезпечення діяльності судової влади.

«Бажаю вам завжди бути вірними присязі судді, вимогам закону та відчувати гордість за свою професію», – сказав В. Янукович (*Офіційний сайт Президента України (<http://www.president.gov.ua>)*). – 2012. – 14.12).

Прем'єр-міністр України М. Азаров привітає працівників державної виконавчої служби з із професійним святом.

«Від імені Уряду щиро вітаю Вас. Висококваліфікована та сумлінна робота державних виконавців є запорукою належного та своєчасного виконання рішень судів, третейських судів та інших органів, а також посадових осіб відповідно до законів України.

Швидке виконання рішення суду підвищує ефективність правосуддя, сприяє втіленню законів у життя, охороні прав, свобод та законних інтересів громадян.

Бажаю Вам успіхів у благородній справі служіння народу України, безумовного дотримання букви закону, мудрості, професійних досягнень.

Нехай щодня Ваше життя буде радісним і щасливим, а в сім'ях панує добробут і затишок», – наголошується в привітанні (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 17.12*).

Немає жодних підстав для підвищення тарифів на послуги житлово-комунального господарства. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров в ефірі телеканалу «1+1».

«Ніякий підстав для підвищення тарифів немає», – сказав М. Азаров.

Він нагадав, що у 2010 р. уряд був змушений прийнятий частину вимог Міжнародного валютного фонду для отримання кредиту. «У 2010 р. у зв'язку з тим, що попередній уряд залишив порожню казну і великі боргові зобов'язання, Кабінет Міністрів України був змушений прийнятий частину вимог Міжнародного валютного фонду для отримання кредиту», – підкреслив М. Азаров.

Він зазначив, що за 2,5 роки проведена серйозна робота, яка дозволяє не підвищувати тарифи (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 17.12*).

За виплату зарплат по лінії міністерств несуть персональну відповідальність міністри, які їх очолюють. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України під час засідання Кабінету Міністрів України 17 грудня 2012 р.

М. Азаров зазначив, що на зарплати додатково виділено 5 млрд грн, однак з деяких регіонів надходять сигнали про не своєчасність проведення виплат.

«Треба розібратися, чому і де гроші не пішли на зарплати, й на що було витрачено кошти», – поставив завдання М. Азаров.

При цьому глава уряду зазначив, що голови ОДА особисто мають пояснити уряду причини виникнення заборгованостей.

За виплати педагогам, працівникам культури, медичним працівникам несуть відповідальність керівники відповідних міністерств.

«По жодному міністерству не повинно бути заборгованості», – підкреслив М. Азаров (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 17.12).

Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив створити на зимовий період постійно діючий оперативний штаб у Кабінеті Міністрів. Відповідне доручення глава уряду дав під час засідання Кабінету Міністрів України 17 грудня 2012 р.

М. Азаров зазначив, що за останні дні погода підготувала серйозні випробування, в основному в західних регіонах країни. На багатьох шляхах виникали снігові замети, через негоду машини потрапляли в затори. На допомогу було залучено значні сили рятувальників, а також військових. На ранок понеділка в основному вдалося відновити автомобільний рух. Наразі тривають роботи з поновлення енергопостачання в населені пункти, які потерпіли від негоди. Однак, за прогнозами синоптиків, негода поки що не припиняється.

«За суботу-неділю всі служби спрацювали оперативно. Хочу подякувати всім, хто долучився до ліквідації наслідків негоди, – сказав М. Азаров. – Нам потрібно зробити висновки. І

бути готовими до таких природних випробувань. Зима тільки починається».

М. Азаров доручив створити в Кабінеті Міністрів постійно діючий оперативний штаб, до складу якого ввійдуть керівники (не нижче заступника міністра) практично всіх міністерств, зокрема МНС, Міноборони, Мінінфраструктури, МВС, Мінсоцполітики, МОЗ та ін.

«Лікарні, дитячі заклади, інтернати для літніх людей повинні бути під пильною увагою, необхідно забезпечити їх безперебійну роботу, – сказав М. Азаров. – До роботи у штабі повинні бути залучені практично всі міністерства, адже в кожного є своя сфера відповідальності на період непогоди».

М. Азаров наголосив, що штаб повинен працювати цілодобово, аби оперативно приймати узгоджені рішення щодо комплексного вирішення проблем, пов'язаних з ліквідацією наслідків зимової негоди.

Прем'єр-міністр також доручив вирішити питання фінансування закупки резервних запасів дизельного пального, які можуть знадобитися для ліквідації наслідків негоди в майбутньому.

«Запаси солярки мають бути постійно», – підкреслив М. Азаров.

Окрім цього, глава уряду доручив вивчити причини значних поривів дротів ліній електропередач, що привело до знеструмлення населених пунктів. Зокрема, чому не було проведено вирубки дерев поруч ліній електропередач на відстані, яка була б безпечною для їх функціонування в разі падіння дерев (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2012. – 17.12).

Прем'єр-міністр України М. Азаров тримає на особистому контролі роботи з ліквідації наслідків стихії в ряді населених пунктів України.

У ніч на 16 грудня в окремих районах Львівської, Тернопільської, Луганської Хмельницької та Житомирської областей негода спричинила знеструмлення населених пунктів, серйозне ускладнила дорожній рух у зв'язку зі сніговими переметама автошляхів тощо.

Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив відповідним міністерствам і відомствам у максимально стислі терміни забезпечити підключення до мереж електропостачання знеструмлених населених пунктів.

Крім того, М. Азаров зобов'язав ряд міністерств та відомств терміново забезпечити надання місцевим органам виконавчої влади та обласним енергопостачальним компаніям допомоги наявними силами та засобами у відновленні роботи об'єктів електропостачання, забезпечивши безперебійну цілодобову роботу спеціальної техніки, сил та засобів для своєчасного прибирання і розчищення під'їзних доріг.

Разом з тим, за розпорядженням Прем'єр-міністра, буде надана необхідна допомога людям в транспортних засобах, які потрапили у транспортні затори через снігові замети на автошляхах країни.

Протягом дня проведено екстрені селекторні наради щодо подолання наслідків складних погодних умов. Крім того, за дорученням Прем'єр-міністра, о 21:00 16 грудня у Будинку уряду відбудеться селекторна нарада з відповідними заступниками голів обласних державних адміністрацій.

Для подолання наслідків стихії залучені транспортні засоби Міністерства надзвичайних ситуацій, Міністерства оборони, Міністерства палива та вугільної промисловості, Міністерства інфраструктури, Міністерства внутрішніх справ, Укравтодору, всі наявні ресурси у регіонах тощо (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 16.12).

Кабінет Міністрів України схвалив проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України». Відповідне рішення прийнято на засіданні Уряду 14 грудня 2012 р.

Як поінформувала заступник міністра соціальної політики Л. Дроздова, представляючи проект акта на засіданні уряду, запропоновані зміни спрямовані на удосконалення порядку призначення та індексації пенсій, створення рівних умов індексації пенсій незалежно від закону, згідно з яким вони призначені.

Мінсоцполітики розробило законопроект на виконання Національного плану дій на 2012 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

Документом передбачається удосконалити механізми: щорічного перерахунку раніше призначених пенсій шляхом збільшення заробітної плати, з якої призначена (перерахована) пенсія; обчислення заробітної плати за неповний місяць страхового стажу, зокрема для фізичних осіб-підприємців; переведення з одного виду пенсії на інший для пенсій у зв'язку з втратою годувальника.

Прийняття законопроекту дозволить вирішити питання включення до страхового стажу періодів перебування у відпустці по вагітності та пологах, виплати пенсії у зв'язку з втратою годувальника в період між завершенням навчання в одному навчальному закладі та вступом до іншого закладу, а також перерахування будинкам-інтернатам (пансіонатам) для осіб похилого віку та інвалідів за підопічних частини пенсії військовослужбовців та державної соціальної допомоги осіб, які не мають права на пенсію, та інвалідам.

Крім того, проект закону врегульовує на законодавчому рівні питання визначення мінімальних розмірів пенсій за вислугу років, по інвалідності та у разі втрати годувальника для військовослужбовців та членів їх сімей і приводить термінологію «фізичні особи – підприємці» у відповідність до чинного законодавства (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 16.12*).

Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання уряду 14 грудня запевнив, що Кабінет Міністрів й надалі проводитиме курс, який спрямований на системні перетворення в суспільстві, розвиток економіки і реалізацію сильної соціальної політики Президента України.

«Хочу запевнити, що уряд і надалі проводитиме курс на системні перетворення в суспільстві, на розвиток економіки і реалізацію сильної соціальної політики Президента України», – наголосив М. Азаров.

Прем'єр-міністр акцентував увагу на тому, що всі урядові законопроекти, які готуються, і які вже перебувають у Верховній Раді, необхідно ретельно проаналізувати, визначити їх актуальність і повторно розглянути на засіданні уряду у новому складі з тим, щоб направити їх на розгляд нового Парламенту (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2012. – 14.12).

Протягом останньої доби у західних областях України, які потерпають від снігової стихії, силами військовослужбовців Збройних Сил на магістральних автошляхах розгорнуто вже 10 пунктів обігріву населення. Про це повідомив Міністр оборони України Д. Саламатін 17 грудня 2012 р.

За словами керівника оборонного відомства, по чотири пункти обігріву облаштовано у населених пунктах Ясинівка Бродівського району та Ожидів Буського району Львівської області. По одному пункту обігріву діють у селищі Суходоли Бродівського району Львівської області та у місті Волочиськ Хмельницької області.

Крім наметів, де можна зігрітися, у кожному пункті обігріву військовослужбовці пропонують гарячу воду та чай.

За розпорядження Міністра оборони України, для керівництва визначеними силами та засобами, залученими до ліквідації наслідків стихії у західному регіоні держави, на місце вилетів начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник В. Замана (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2012. – 17.12).

МНС України робить усе можливе, аби оперативно надавати допомогу громадянам в умовах різкого пониження температури повітря та сильних опадів. Про це під час брифінгу повідомив заступник директора Департаменту управління рятувальними силами М. Чечоткін.

«В Україні МНС розгорнуло 210 пунктів обігріву. Так, у Києві їх близько 10 – по одному в кожному районі столиці. Протягом доби по допомогу до цих пунктів звернулося понад

1000 осіб. Це пересувні намети, які облаштовані всім необхідним. У них люди можуть зігрітися, випити чаю, перепочити, а також отримати першу медичну допомогу. Окрім таких пунктів обігріву в Україні також функціонують намети, розгорнуті іншими відомствами, та стаціонарні пункти», – повідомив М. Чечоткін.

За його словами, зазвичай пункти обігріву встановлюються при температурі -15°C . У цьому році МНС спрацювало на випередження ситуації, розпочавши їх встановлення уже при температурі повітря -10°C .

М. Чечоткін також наголосив, що підрозділи МНС залучаються для відновлення руху транспорту на автодорогах обласного та загальнодержавного значення, а також допомагає бригадам обленерго відновити електропостачання у знеструмлених населених пунктах. Так, за добу було відновлено електропостачання у 224 населених пунктах. Крім того, протягом минулої доби підрозділи МНС вивільнили із заторів 1800 транспортних засобів.

«16 грудня внаслідок сильного вітру і снігопаду на окремих ділянках автодоріг Львівської, Чернівецької, Хмельницької, Вінницької, Івано-Франківської, Тернопільської, Житомирської областей відмічалися ускладнення руху та утворювалися затори. Загалом зафіксовано до 20 заторів, в які потрапило 450 авто. Станом на ранок рух на автодорогах забезпечено, єдине ускладнення спостерігається на автодорозі «Київ-Чоп», південніше міста Броди, де існує певне ускладнення – рух транспортних засобів не припиняється, але здійснюється у реверсному режимі, оскільки наявна лише одна смуга від Львова до Києва для руху. На сусідній смузі досі триває розчищення снігу. На місці події функціонує пункт обігріву. Крім того, рятувальники підвозять для громадян гарячий чай та паливо. Протягом доби тут не зареєстровано випадків обмороження людей. 16 грудня була надано допомога вагітній жінці – її рятувальники супроводили до пологового будинку», – сказав М. Чечоткін.

Він також повідомив, що проблемна ділянка є також у Чернівецькій області, де на узбіччі дороги перебувають 27 ав-

томобілів. Наразі люди з транспортних засобів виведені та розміщені у тимчасових пунктах обігріву. Рятувальники надали людям всю необхідну допомогу, зокрема передали продукти харчування. З усіма водіями підтримується постійний зв'язок. Щойно дорога буде вільна, їм повідомлять, і вони зможуть продовжити рух (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 17.12).

З початку реалізації республіканської програми «Соціальна карта кримчанина» кількість об'єктів-учасників програми збільшилася в цілому в 4,2 раза. Про це повідомила міністр економічного розвитку і торгівлі Автономної Республіки Крим С. Верба на апаратній нараді 17 грудня.

Зокрема, кількість об'єктів торгівлі, які приєдналися до соціальної ініціативи, збільшилася в 3,7 раза, сфери послуг – в 5,3 раза, аптечних установ також в 5,3 раза.

З 1 по 14 грудня до програми «Соціальна карта кримчанина» приєдналися 5 об'єктів, у тому числі 3 продовольчих магазини в Сімферопольському районі, а також кафе і майстерня з ремонту та пошиття одягу в Керчі.

В цілому, на 14 грудня, власників «Соціальної картки кримчанина» обслуговує 1045 об'єктів, в тому числі, об'єктів торгівлі – 65 (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 17.12).

З 26 листопада по 8 грудня 2012 р. делегація України брала участь у 18-й Конференції Сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та 8-ій Зустрічі Сторін Кіотського протоколу, які відбувалися у м. Доха (Катар). Про це на брифінгу в Будинку уряду розповів 14 грудня міністр екології та природних ресурсів України Е. Ставицький.

«Позиція України базувалася на національних інтересах держави, з урахуванням основних параметрів другого періоду дії Кіотського протоколу та формуванням пост-кіотського «кліматичного режиму» в рамках нової глобальної угоди.

Прийняті рішення та поправки до Кіотського протоколу говорять про те, що Україні вдалося відстояти свою позицію у низці питань, з урахуванням послідовної державної політики у сфері зміни клімату», – зазначив Е. Ставицький.

Зокрема, він наголосив, що Україна є учасником другого періоду Кіотського протоколу та бере на себе зобов'язання щодо скорочення викидів парникових газів до 2020 р. на 20 % у порівнянні з викидами у 1990 р.

«Україна взяла найбільші зобов'язання серед усіх держав Кіотського протоколу другої частини», – зазначив Е. Ставицький.

Це особливо показово, враховуючи, що Японія, Росія та Нова Зеландія, які мали зобов'язання із обмеження викидів в першому періоді протоколу, не взяли таких зобов'язань у другому періоді. Зобов'язання в рамках «Кіото – 2» взяли: ЄС, Україна, Австралія, Казахстан, Білорусь, Норвегія, Швейцарія, Ісландія, Ліхтенштейн і Монако.

Другий період зобов'язань за Кіотським протоколом розпочнеться у 2013 р. та завершиться у 2020 р. з урахуванням того, що нова багатостороння міжнародна угода набере чинності не пізніше початку 2020 р., зокрема її укладання заплановано завершити до 2015 р.

Щодо механізму торгівлі квотами слід зазначити, що у зв'язку з прийняттям низки нових положень у рамках Кіотського протоколу це питання потребуватиме додаткового вивчення та аналізу після прийняття відповідних технічних рішень та надання роз'яснень робочими органами Конференції сторін та Секретаріатом РКЗК ООН (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 14.12).

Мінінфраструктури зможе стягувати плату за обслуговування в аеропортах і морпортах в іноземній валюті. Про це йдеться у постанові уряду № 1155 від 14 грудня 2012 р.

Згідно із постановою, Мінінфраструктури при погодженні з Мінекономрозвитку зможе встановлювати тарифи на роботи, пов'язані з зовнішньоторговельними та транзитними вантажами у портах та встановлювати збори за послуги у морпортах в іноземній валюті.

Нові правила щодо плати за послуги в іноземній валюті також стосуватимуться обслуговування повітряних суден у повітряному просторі України (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Мінфін виплатив 39 млн дол. купонного доходу за єврооблігаціями 2011 р. Про це йдеться у повідомленні міністерства.

«Загальна сума платежу склала 39,062 млн дол.», – сказано у повідомленні.

У відомстві нагадали, що у 2011 р. Україна здійснила емісію облігацій зовнішньої державної позики на загальну суму 1,25 млрд дол. з погашенням у 2016 р., а запозичення здійснювались за ставкою 6,25 % річних.

Як повідомлялося, нещодавно Мінфін виплатив 38,25 млн дол. за євробондами-2003 (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Фонд держмайна затвердив перелік ТЕЦ, облгазів, енергопостачальних компаній, які будуть запропоновані до продажу в 2013 р. Про це йдеться у повідомленні на сайті ФДМУ.

Як зазначається у повідомленні, до продажу в 2013 р. будуть запропоновані 45,0089 % акцій ПАТ «Хмельницькобленерго», 45 % акцій ПАТ «Миколаївобленерго», 25,999 % акцій ПАТ «Тернопільобленерго», 25 % акцій ПАТ «Сумиобленерго», 21 % акцій ПАТ «Черкасиобленерго» і 25,0064 % акцій ПАТ «Одесаобленерго».

«Також планується запропонувати 17,7 % ПАТ «Харьківгаз», 8,24 % ПАТ «Київоблгаз», 4,97 % акцій ПАТ «Одесагаз», 13,25 % ПАТ «Чернігівгаз», 1 % ПАТ «Хмельницьгаз», 0,7 % ПАТ «Тернопільгаз», 25 % ПАТ «Мелітопольгаз», 26 % ПАТ «Гадячгаз», 26 % ПАТ «Кременецьгаз», 2,04 % ПАТ «Шепетівкагаз», 22 % ПАТ «Коростишівгаз», 26,04 % «Бережанигаз» і 26 % «Теребовлягаз», – повідомляє фонд.

Крім того, ФДМ має намір у 2013 р. продовжити приватизацію ТЕЦ, запропонувавши до продажу 5,38 % акцій ПАТ

«Харківська ТЕЦ-5», 99,989 % акцій ПАТ «Одеська ТЕЦ», 99,832 % акцій ПАТ «Херсонська ТЕЦ» і 99,928 % акцій ПАТ «Дніпродзержинська ТЕЦ».

Згідно з повідомленням, у 2013 р. ФДМ також має намір продати низку держпакетів акцій в центральних збагачувальних фабриках (ЦЗФ). На торги планується виставити 24,08 % ПАТ «ЦЗФ «Росія», 22,1 % ПАТ «ЦЗФ» Україна», 25,81 % ПАТ «ЦЗФ «Комсомольська», 25,14 % ПАТ «Узлівська» і 24,05 % акцій ПАТ Групова збагачувальна фабрика «Червона Зірка».

Крім того, на продаж у наступному році планується виставити 16,5662 % акцій ПАТ «Шахта ім. Засядька» (Донецька обл.), яке є одним з найбільших виробників в Україні коксівного вугілля, і 37,5779 % акцій ПАТ «Львівська вугільна компанія».

«У 2013 р. також планується виставити пакети акцій низки шахтобудівних компаній: 48,67 % ПАТ «Укрзахідвуглебуд», 27,85 % ВАТ «Первомайське шахтобудівельне управління», 51 % «Антрацитшахтобуд», 45,38 % ВАТ «Трест «Сердловскшахтобуд», – говориться в повідомленні ФДМ.

Як повідомляє ФДМ, відповідно до переліку, також планується продати державну частку в розмірі 50 % +1 акція акціонерної холдингової компанії «Укрнафтопродукт», а також 36,54 % ВАТ «Луганськнафтопродукт» (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

ПОЛІТИКА

Народный депутат П. Порошенко в кулуарах Верховной Рады сообщил журналистам, что визит Президента Украины В. Януковича в Москву был отменен по инициативе российской стороны.

«Почему был отменен визит – лучше спросить у В. Путина», – сказал П. Порошенко. Он также отметил, что вопросы повестки дня визита главы украинского государства должны быть доработаны с обеих сторон. «Причины такого решения указаны. Очевидно, должны поработать еще эксперты», – подчеркнул

нул депутат. При этом он отказался спрогнозировать, какие именно вопросы могут быть доработаны на экспертном уровне.

В свою очередь помощник президента РФ Ю. Ушаков сообщил, что визит Президента Украины В. Януковича в Москву перенесен. «Необходимо провести дополнительную экспертную работу по доводке тех документов, которые вначале планировалось в ходе этого визита подписать, для этого потребуется определенное время, после чего будут согласованы конкретные сроки этого визита», – заявил Ю. Ушаков журналистам (*Корреспондент* (<http://korrespondent.net>). – 2012. – 18.12).

Истинная причина отмены визита Президента В. Януковича в Москву – его вчерашний разговор с президентом Европейской комиссии Жозе Мануэлем Баррозу, в ходе которого они согласовали дату проведения саммита Украина – ЕС. Такое мнение высказал политический аналитик Института евроатлантического сотрудничества, В. Горбач.

«Озвученная пресс-службой Президента версия имеет право на жизнь. Вопросы и тема чрезвычайно сложны. По большому счету, эксперты не знают, как можно чего-то добиться в восточном формате, т. е. как можно согласовать ТС с одними участниками и зону свободной торговли с другими, то есть часть соглашения об Ассоциации с ЕС», – пояснил он.

«На самом деле это невозможно никак, ни технически, ни технологически, ни экономически, ни политически. Это противоположные форматы, противоположные вещи. Чрезвычайно сложно найти общий язык», – добавил эксперт.

По его словам, в Москве должен состояться саммит с Евразийским экономическим сообществом (ЕврАзЭС): «В случае подписания В. Януковичем чего-то, или даже факта появления – было бы провозглашено зачисление В. Януковича в компанию постсоветских авторитарных президентов и будущего члена ТС. После этого В. Путин поехал бы в Брюссель на саммит Россия – ЕС, где показал бы документы, подписанные В. Януковичем, и сделал намек на то, что не стоит ЕС вести переговоры с Украиной вообще, поскольку она уже в плену у В. Путина».

«Именно поэтому, понимая весь комплекс внешнеполитических причин, советники Президента настояли на том, чтобы визит был отменен», – резюмировал он (*МинПром* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 18.12).

Лидер фракции «Батьківщина» А. Яценюк и председатель фракции «Свобода» О. Тягнибок заявили, что Украине не стоит интегрироваться в Таможенный Союз.

«Я хотел бы поздравить украинский народ и оппозицию с тем, что визит Президента В. Януковича в Российскую Федерацию отменен. Оппозиция покупает билеты для В. Януковича в Брюссель, нам нужно именно туда», – заявил А. Яценюк, комментируя информацию об отмене визита Президента в Москву.

Он отметил, что в том случае, если В. Янукович подпишет любой акт о вступлении Украины в Таможенный союз, оппозиция будет требовать внеочередного заседания Верховной Рады «с повесткой дня об ответственности Президента Украины за нарушение ст. 11 Закона Украины “Об основах внутренней и внешней политики”».

«Не Президенту В. Януковичу решать, куда двигаться Украине. Украина определила, что наше будущее в ЕС. Это будущее наших детей, нашей страны. Это будущее каждого человека в стране», – подчеркнул он.

По его убеждению, Таможенный союз – это не экономическое образование, а сугубо политический союз, «в котором нет места для Украины и украинцев, в котором нет места украинской независимости, украинскому предпринимательству, языку, духовности и культуре, в котором нет места нашей стране».

В свою очередь О. Тягнибок заявил, что присоединение к Таможенному союзу сделает невозможным полноценную интеграцию Украины в европейские структуры. «Всех беспокоит поездка В. Януковича в Москву. Ведь украинское общество абсолютно не владеет информацией – каковы намерения Президента, о каких договоренностях речь и какие нормативные акты он намерен заключать. Хуже – общество на протяжении многих лет лишено возможности быть информированным о том,

какие международные договоры подписывают государственные чины и каков их смысл», – заявил О. Тягнибок.

Он также назвал сомнительной экономическую выгоду от интеграции в Таможенный Союз. «Российская Федерация, кроме экономических “преференций” и попыток решить свои личные проблемы, имеет серьезные политические амбиции. Ведь в последнее время мы видим, как они пытаются строить “русский мир”, оккупируют национальное информационное пространство, российский бизнес видит в качестве лакомого куска украинские стратегические предприятия», – добавил лидер «Свободы».

По его словам, вступление в ТС не будет выгодным для «простого украинца». «Это выгодно исключительно олигархам, которые являются владельцами многих украинских стратегических предприятий, в частности металлургической и химической промышленности, для которых требуются определенные преференции со стороны Таможенного Союза. Но самое интересное, что эти олигархи давно со своими семьями “вступили” в Европейский Союз – они туда переводят средства, покупают имения, учат там своих детей», – подчеркнул О. Тягнибок (*Корреспондент* (<http://korrespondent.net>)). – 2012. – 18.12).

Віце-спікер Р. Кошулинський заперечує, що ВО «Свобода» фінансує Р. Ахметов чи І. Коломойський. Про це він сказав в інтерв'ю «Українській правді».

«23 млн 200 тис. грн – це виборчий фонд ВО «Свобода». Це найменша цифра серед політичних сил. Ви не побачите в наших списках жодної людини олігархів. Яка мета їхнього фінансування? Ясно, що якщо підприємець фінансує, він хоче мати з цього зиск», – заявив Р. Кошулинський.

У відповідь на питання про план вивести в другий тур президентських виборів у 2015 р. О. Тягнибока і В. Януковича, тим самим повторивши сценарій 1999 р. з Л. Кучмою і П. Симоненком, Р. Кошулинський зазначив: «Кандидат від трьох опозиційних партій, який буде висунутий спільно, переможе В. Януковича. Це точно».

На запитання, яка найбільша амбіція «Свободи» (зокрема мати свій уряд), Р. Кошулинський відповів: «Так. Але це найменша. Ми дуже амбітні. Інакше нецікаво. Якщо ти не хочеш стати олімпійським чемпіоном, навіщо ти йдеш? Тоді фітнес, тоді фізкультура. А якщо ти себе вважаєш політиком, бийся за остаточне, перемагай, досягай» (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Розпуск Верховної Ради сьомого скликання не виключений, якщо у ній не буде досягнуто консенсусу. Таку думку висловив на прес-конференції соціолог, засновник компанії R&B Є. Копатько.

«Якщо так працюватиме наш парламент, як він працює зараз, то, я думаю, отримаємо дуже серйозну політичну кризу. П'ять політичних проєктів є, досить сильних, але самостійно кожен з них нічого зробити не зможе. Консенсус шукати доводиться, я думаю, що у деяких випадках це можливо, якщо це стосується економіки, питань політичної стабільності. Якщо криза – то цей парламент довго не проіснує», – сказав Є. Копатько.

За словами соціолога, в українському суспільстві «існує запит на стабільність, запит на певний консенсус, оскільки ризики, які існують зовні, поки що значно перевищують наші можливості».

Він також спрогнозував, що до початку 2013 р. стануться події, які будуть дуже важливими для розвитку України: «2013 рік буде складним роком для вирішення проблем з Європою, з Російською Федерацією, я думаю, що під Новий рік ми ще побачимо події, наслідки яких ми будемо відчувати наступного року в тому чи іншому вигляді» (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

66 % українців вважають, що Верховна Рада 6-го созыва приняла больше неправильных решений, 11 % – больше правильных, а 24 % затруднились ответить. Об этом свидетельствуют результаты исследования компании Research&Branding Group.

19 % опрошенных считают, что потасовки и блокирование работы стали наиболее запоминающимися эпизодами работы Верховной рады 6-го созыва. Об этом свидетельствуют результаты исследования.

Респондентов спросили, чем именно – какими событиями и решениями – больше всего запомнился парламент предыдущего созыва. Они могли дать несколько вариантов ответов.

При этом для 7 % опрошенных пенсионная реформа и повышение пенсионного возраста в ее результате было самым запоминающимся решением прошлого созыва Верховной Рады. По 4 % респондентов запомнили парламент 6-го созыва принятием так называемого закона о языковой политике, неэффективных законов, нереализацией реформ. Также 2 % опрошенных запомнили прошлый парламент принятием Налогового кодекса, 13 % – другими решениями и событиями, 31 % ответили, что таких запоминающихся эпизодов не было, а 30 % затруднились ответить.

Помимо этого, респондентов попросили в целом оценить 5 лет работы парламента 6-го созыва. При этом 41 % оценили его работу как плохую, 17 % – очень плохую, 31 % – удовлетворительную, 4 % – хорошую, а 8 % затруднились ответить. Также им был задан вопрос, каких больше решений приняла Верховная Рада предыдущего созыва – правильных или нет.

Опрос проводился с 1 по 12 декабря, в его рамках было опрошено 2 176 респондентов, проживающих во всех областях Украины. Теоретическая погрешность выборки не превышает 2,2 % (*Подробности (<http://podrobnosti.ua>). – 2012. – 17.12*).

Партия «Свобода» обещает дать отпор изменению геополитического курса Украины. Об этом заявил на пресс-конференции нардеп от «Свободы» Ю. Михальчишин.

По его словам, Президент В. Янукович во время визита в Москву может предпринять шаги по переориентации внешнеполитического вектора Украины в пользу Таможенного союза.

«Свобода», добавил Ю. Михальчишин, готова этому противостоять.

«Мы готовимся к борьбе в парламентской плоскости, но не оставляем и постоянную работу с избирателями, то есть мы готовы к массовой мобилизации, готовы призывать украинцев к массовым акциям гражданского неповиновения и мы готовы не только эти акции возглавлять, но и доводить до более логического завершения», – подчеркнул нардеп (*Lb.Ua* (<http://lb.ua>). – 2012. – 17.12).

Партія регіонів не підтримує ідею проведення референдуму про приєднання України до Митного союзу. Про це заявив депутат від Партії регіонів В. Колесніченко в ефірі телеканалу ICTV, відповідаючи на запитання, чи підтримує партія ідею проведення такого референдуму.

«Референдум – це дуже обопільно гострий і небезпечний механізм та інструмент. Його запускати потрібно завжди з розумом. Інша справа, коли ми отримуємо народну ініціативу – збір трьох мільйонів підписів. Воля народу вона незаперечна. Інша справа, коли референдум ініціює влада», – зазначив він.

«Ініціювати влада референдум може тільки в двох випадках: коли їй потрібна підтримка населення для мобілізації, або коли вона не розуміє, що вона робить, і референдум, по суті, готується розколоти країну», – додав депутат.

При цьому В. Колесніченко уточнив, що «на сьогодні фракція Партії регіонів навіть не розглядала питання референдуму».

«У нас низький рівень інформування населення. Якщо ми проводимо опитування, ми бачимо, що люди як би підтримують Митний союз, інша група – підтримує ЄвроАзЕС, третя група – просто відносини з Росією. Ще одна група Євросоюз. Але найсмішніше, що коли починаєш пошарово в питанні розбиратися: ті ж, хто підтримують Євросоюз, ті ж підтримують і Митний союз», – пояснив він (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Политологи считают заявление Премьер-министра Н. Азарова о нецелесообразности введения 10 %-го сбора в Пенсионный фонд по продаже наличной иностранной валюты политическим.

«В принципе, Н. Азарову на посту Премьера никогда не везло с первыми вице-премьер-министрами. Показательно последнее заявление первого вице-премьера В. Хорошковского, который сообщил, что не пойдет в следующее правительство, поскольку не согласен, что опять кресло главного чиновника займет Н. Азаров. А поскольку сегодня активно прочат эту должность нынешнему главе НБУ С. Арбузову, то логично, что Н. Азаров пытается всячески очернить своего конкурента», – считает политолог, председатель правления Института украинской политики К. Бондаренко.

В связи с этим, по его мнению, критика Азаровым 10 %-го сбора в ПФ по продаже инвалюты имеет не финансовый подтекст, а политический.

Политолог, директор центра «Третий сектор» А. Золотарев считает, что Н. Азаров, несмотря на избрание Премьером, все равно видит С. Арбузова своим главным конкурентом, а поэтому старается всячески критиковать инициативы его ведомства. «Все экономисты и финансисты отмечают, что следующий год будет тяжелым для экономики, дефицит бюджета будет только увеличиваться. На этом фоне Президент ориентировочно в конце весны может уволить Н. Азарова. А поскольку скамейка запасных на это кресло не такая уж большая, то кандидатура С. Арбузова наиболее вероятна», – считает политолог.

Однако, по его словам, сегодняшняя критика Н. Азаровым потенциального введения сбора в ПФ имеет целью отвлечь внимание от социальных проблем, в первую очередь от невыплат зарплат бюджетникам.

«После выборов мы наблюдаем ухудшение ситуации в социальной сфере, в частности не выплачиваются зарплаты многим бюджетникам. В такой ситуации нынешнему Премьеру выгодно выступить «социальным пожарником», заявив, что такой сбор будет невыгодным для народа», – резюмирует специалист.

Как сообщалось, 16 декабря Н. Азаров назвал нецелесообразным введение сбора в Пенсионный фонд по продаже физическими лицами наличной иностранной валюты, добавив, что все принятые сегодня меры абсолютно достаточны и эффективны и нет никакой необходимости для ввода других (*Lb.Ua* (<http://lb.ua>). – 2012. – 17.12).

17 декабря возле Администрации Президента прошла акция протеста против вступления Украины в Таможенный союз.

Активисты пришли на улицу Банковую с лозунгами «Нет – Таможенному союзу! Нет – предательству интересов Украины! ДА – нашему европейскому будущему!», «Таможенный союз – бомба замедленного действия» и другими.

Они устроили импровизацию, во время которой прошли с плакатами возле символических ворот с надписью «Добро пожаловать в Таможенный союз». С одной стороны бумажные ворота были раскрашены пестрыми русскими узорами, а с другой на них была нарисована колючая проволока и надпись «Оставь надежду всяк сюда входящий» (*Lb.Ua* (<http://lb.ua>). – 2012. – 17.12).

Нинішня влада становить найбільшу загрозу національній безпеці України. Таку думку висловив політолог І. Жданов в ході стратегічного дискусійного клубу, передає кореспондент УНН.

«Найбільшу загрозу національній безпеці України складає нинішня влада. І це не гучна фраза, за якою можна сховатися – а дійсність. Можна навести досить простий приклад. Якщо би не вибіркове правосуддя, якщо би не інші речі, пов'язані із правосуддям, скажіть будь-ласка, всі впевнені, що на сьогодні була не тільки парафрована, але і підписана угода про асоціацію?», – зазначив політолог.

Влада, на його думку, не тільки становить загрозу національній безпеці, але є одним із найбільших порушників Конституції та законів України.

Також експерт підкреслив, що курс на європейську інтеграцію закріплений у законодавстві країни. «Це чітке положення закону про засади зовнішньої та внутрішньої політики», – додав він.

Окрім цього, коментуючи ймовірно приєднання України до Митного Союзу, І. Жданов зазначив, що у цьому випадку, країні прийдеться виплачувати штрафні санкції ВТО.

«Окрім закріпленого курсу на європейську інтеграцію, маємо і те, що Україна увійшла до ВТО, де діють певні правила і вимоги, які абсолютно не коригуються із вимогами Митного Союзу. І для того, щоб вступити в Митний Союз, потрібно буде змінювати норми ВТО. А це величезні штрафні санкції. Невже про це ніхто не думає?», – пояснив політолог (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2012. – 17.12).

После парламентских выборов глава Киевской городской государственной администрации А. Попов написал заявление об увольнении по собственному желанию. Об этом сообщил народный депутат от «Батькивщины» А. Павловский.

По его словам, причиной этому послужили провальные результаты выборов для Партии регионов в столице.

«Мы знаем, что сразу после парламентских выборов Попов написал заявление об увольнении по собственному желанию и хочет вернуться на должность министра ЖКХ. Это ему ближе и более понятно, чем работа с киевлянами», – отметил А. Павловский (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 18.12).

Київський райсуд Харкова переніс на 18 січня 2013 р. розгляд справи проти Ю. Тимошенко щодо порушень у діяльності корпорації «Єдині енергетичні системи України». Засідання суду розпочнеться 18 січня о 16:00.

Відповідне рішення оголосив головуючий суддя К. Садовський з огляду на відсутність у суді підсудної Ю. Тимошенко та її захисників Є. Тимошенко й А. Кожем'якіна.

При цьому захисники Ю. Тимошенко С. Власенко та О. Плахотнюк заявили клопотання про закриття кримінальної справи щодо ЄЕСУ.

Вони аргументували своє клопотання тим, що цю кримінальну справу вже закривала Генеральна прокуратура через відсутність у діях Ю. Тимошенко складу злочину.

Крім того, захисники підкреслили, що законність закриття кримінальної справи щодо ЄЕСУ підтвердив Верховний Суд України.

К. Садовський зазначив, що клопотання про закриття справи ЄЕСУ буде розглянуто на відповідній стадії судового процесу у присутності в залі судових засідань підсудної Ю. Тимошенко.

Тим часом прихильники Ю. Тимошенко пікетують будівлю Апеляційного суду.

Навпроти будівлі суду, на площі Руднева, зібралися близько 250 прихильників экс-прем'єра (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2012. – 18.12).

ЕКОНОМІКА

Україна зможе домовитися з МВФ про відновлення співробітництва з імовірністю понад 50 %. Таку думку висловив УКРІНФОРМУ виконавчий директор Міжнародного фонду Блейзера О. Устенко.

«Наші шанси домовитися з МВФ про відновлення співробітництва більш як п'ятдесят відсотків», – сказав О. Устенко.

За словами експерта, співробітництво з МВФ важливе з цілого ряду причин. «Україні треба рефінансувати борги, фінансувати дефіцит бюджету, продемонструвати інвесторам, що макроекономічна ситуація знаходиться під контролем, крім того уникнути різкого ослаблення курсу гривні», – пояснив економіст.

Однак, на думку експерта, у переговорах з МВФ «каменями спотикання» залишаються питання покриття дефіциту НАК «Нафтогаз України» і переходу до гнучкого курсу гривні. Всі інші питання досить легко вирішуються.

«МВФ дуже чітко говорить: будь ласка, не підіймайте тарифи, але вивільніть якісь суми в держбюджеті, які ви можете використати на покриття дефіциту НАК «Нафтогаз», і покажіть їх нам. А знайти ці суми нереально», – вважає економіст.

Експерт також припустив, що до бюджету на 2013 р. вже закладено можливість підвищення тарифів на газ для населення. «Судячи з бюджету, іде переорієнтація частини статей на захист більш вразливих верств населення. Теоретично, якщо відбувається зростання тарифів на газ, то паралельно включається «блок захисту» тих, хто реально не може платити», – сказав експерт (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

За 11 місяців поточного року перевезено 421,54 млн т вантажів, що менше, ніж за аналогічний період минулого року на 6,54 млн т – на 1,5 %.

При цьому на 11,2 млн т або 9,5 % збільшилися обсяги перевезень вантажів в експортному сполученні та на 3,15 млн т або 10,9 % у імпортному.

Зменшення обсягів перевезень спостерігається у транзитному та внутрішньому сполученнях – на 8,47 млн т або на 18,1 % та 12,42 млн т або на 5,3 % відповідно (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2012. – 17.12).

Д. Фірташ не знає, чи зможе забезпечити поставку газу в Україну у великих обсягах для потреб інших споживачів у 2013 р. Про це він заявив у ході засідання президії Федерації роботодавців, ініційованого НАК «Нафтогаз України» 17 грудня у Києві.

Він сказав, що у новому році хоче поставити на ринок країни 8 млрд куб. м газу.

«Ми збалансовані, у нас 8 млрд куб. м газу на наступний рік домовлено», – сказав він.

При цьому Д. Фірташ зазначив, що не готовий відповісти, чи зможе забезпечити поставку газу на український ринок у

великих обсягах для потреб інших споживачів (а не тільки хімпідприємств, що належать Фірташу).

Такі ж обсяги поставок імпортного газу в Україну підконтрольній Д. Фірташу Ostchem Holding Limited (Кіпр) заплановані були і в 2012 р.

Так, прогнозний баланс на 2012 р. передбачає імпорт «Нафтогазом України» 27 млрд куб. м газу, а Ostchem Holding Limited (Кіпр) – 8,124 млрд куб. м.

Прогнозний баланс надходження і розподілу природного газу в Україні на 2013 р. ще не затверджено (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

«Нафтогаз» пропонує промисловості домовлятися про закупівлю газу у альтернативних трейдерів. Про це заявив голова правління НАК «Нафтогаз України» Є. Бакулін.

«Ми звертаємося до вас (промвиробників) з пропозицією разом із нами взяти участь у вирішенні питання заведення трейдерів на український ринок газу», – сказав Є. Бакулін.

Держхолдинг планує поступово поступитися сферою поставок газу для промисловості альтернативним трейдерам.

«За собою ми залишаємо населення, яке споживає газ власного видобутку та теплокомуненерго, оскільки там йдуть державні дотації і на першому етапі ми не можемо допустити неконтрольованих коливань цін для ТКЕ», – сказав Є. Бакулін.

У свою чергу голова Федерації роботодавців Д. Фірташ зазначив, що федерація братиме активну участь у переговорному процесі щодо пошуку альтернативних постачальників газу (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

За даними Національної академії наук України, більш як 60 % українців вважають себе бідними. Разом з тим, за всіма оцінними критеріями бідності вони такими не є.

Про це під час час відеомоста Москва-Київ-Кишинів «Життя за межею... Феномен бідності» заявила завідувач відділу

досліджень рівня життя населення Інституту демографії та соціальних досліджень НАНУ Л. Черенко.

«Найцікавіший феномен української бідності – це суб’єктивна бідність. У нас бідність за самооцінкою перевищує істотно всі можливі оцінки об’єктивної бідності. Суб’єктивна бідність сьогодні становить 60 відсотків. Тобто, більшість населення країни називає себе бідними, хоча об’єктивно, який б ми критерій не використали, вони такими не є», – сказала вона.

Із сучасної точки зору, підкреслила Л. Черенко, доцільно використати поняття відносної бідності, коли людина не в змозі забезпечити собі «середній стандарт життя, властивий українському суспільству».

«За цим критерієм бідними в Україні є 24 % населення. Тобто, кожна четверта людина не в змозі собі забезпечити середній стандарт життя, властивий нашому суспільству», – повідомила вона.

Фахівець роз’яснила, що рівень бідності сьогодні оцінюється за кількома критеріями. Зокрема, якщо говорити про рівень бідності за прожитковим мінімумом, то він в Україні становить близько 14-16 % від усього населення. До таких відносяться ті, у кого споживання нижче прожиткового мінімуму на одну персону. За структурним критерієм, коли сім’я витрачає понад 60 % свого бюджету на харчування, в Україні досить високий відсоток бідних – 42 % (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

Фонд держмайна України продав 13,25 % акцій газопостачального підприємства «Чернігівгаз» компанії «Ласфано Україна» за 15,98 млн грн. Про це повідомив представник прес-служби ФДМУ.

За його інформацією, всього було реалізовано 1,508 млн акцій за ціною 10,59634 грн за штуку.

Нагадай, що ФДМ 14 грудня виставив на продаж на фондовій біржі ПФТС 13,25 % пакет акцій «Чернігівгаз». Початкова ціна виставленого на продаж 13,25 % пакета становила 15,98 млн грн.

«Чернігівгаз» займається транспортуванням газу по розподільних трубопроводах, а також продає газ населенню і бюджетним організаціям у Чернігівській області.

Номінальним власником 52,429 % пакета акцій компанії є Всеукраїнський депозитарій цінних паперів, номінальним утримувачем 38,25 % акцій – Національний депозитарій України.

Як повідомлялося, нещодавно фірма «Газтек» за 2,77 млн грн скупила на біржі невеликі пакети акцій п'яти облгазів. Нагадаємо, 19 вересня компанія «Газтек» придбала 23,4 % акцій компанії «Волиньгаз», 18 вересня 20,39 % акцій ПАТ «Чернівцігаз», 17 вересня 15,9 % акцій компанії «Житомиргаз», 13 вересня 26 % акцій ПАТ «Тисменицягаз», 10 вересня 25,8 % акцій ПАТ «Сумигаз», 7 вересня 26 % акцій ПАТ «Луганськгаз», 6 вересня 25 % акцій ПАТ «Запоріжжягаз», 5 вересня 26 % акцій ПАТ «Дніпропетровськгаз», 4 вересня – 25 % акцій «Севастопольгазу».

Раніше «Газтек» відкрив у «Надра Банку» кредитну лінію 250 млн грн.

«Газтек» і «Надра Банк» контролюються бізнесменом Д. Фірташем (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Підприємства України за 11 місяців 2012 р. виконали будівельних робіт на суму 54,7 млрд грн, що у порівнянних цінах на 12,1 % менше обсягів будівництва у відповідному періоді попереднього року. Про це повідомляє Державна служба статистики України.

«У січні-листопаді 2012 р. підприємствами України виконано будівельних робіт на суму 54,7 млрд грн, що у порівнянних цінах становить 87,9 % до обсягів будівництва у відповідному періоді попереднього року», – йдеться у повідомленні.

За даними Держстату, нове будівництво, реконструкція та технічне переозброєння склали 79,8 % від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 13,4 % та 6,8 % відповідно.

У Києві виконано 22,3 % від загального обсягу робіт – на 12,21 млрд грн (скорочення на 18,9 % до січня–жовтня

2011 р.), в Донецькій обл. виконано будівельних робіт на 8,05 млрд грн (-11,2 %), у Дніпропетровській обл. – на 4,21 млрд грн (-13 %).

Найменше будували в Закарпатській обл. – 0,6 % від загального обсягу будівельних робіт, на 317,2 млн грн (зменшення на 21,3 % до січня-жовтня 2011 р.), у Севастополі – на 350,6 млн грн (-17,9 %) та в Херсонській області – на 379,5 млн грн (-17,9 %) (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

Україна і Митний союз вже співпрацюють за формулою «3+1». Про це у Москві заявив голова колегії Євразійської економічної комісії (ЄЕК) – наднаціонального органу Митного союзу В. Христенко.

«Кожен у «3+1» вкладає свій сенс. Для мене сьогодні реалізація формули «3+1» – це саме те, що робить комісія з Україною», – сказав В. Христенко.

До того ж голова колегії ЄЕК нагадав, що у вересні 2012 р. за результатами його переговорів із Прем'єр-міністром України М. Азаровим було підписано два документи, які визначають системний діалог у сфері торгівлі і технічного регулювання.

За словами В. Христенка, вже зараз профільні міністри з боку України і ЄЕК обговорюють весь порядок денний з цих питань з метою запобігти виникненню торгових конфліктів і створити умови для лібералізації торгових відносин.

Відповідаючи на питання, на підписання яких угод між Україною і Митним союзом слід очікувати, В. Христенко сказав: «Звичайно, краще питати про це владу України, до чого готується В. Янукович з погляду підготовки до підписання документів» (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Газотранспортна система України може експлуатуватися у повному обсязі навіть після запуску в експлуатацію обхідних газопроводів – «Північного потоку» і «Південного

потоку». Таку думку у коментарі УКРІНФОРМУ висловив глава комітету Держдуми РФ з енергетики І. Грачов.

«Я вважаю, що правильним рішенням було б все-таки домовитися з Україною та Європою про спільну модернізацію ГТС. Тому що на відміну від багатьох, особливо європейських чиновників, я впевнений, що ЄС до 2025-30 рр. знадобиться ще додатково щонайменше 100 млрд куб. м газу. І відповідно тоді краще його отримувати з Росії. І це означає, що навіть якщо вступлять в експлуатацію Північний і Південний потоки – українська труба надалі все одно може бути задіяна у повному обсязі», – сказав І. Грачов.

На його думку, початок реалізації проекту «Південний потік» не означає, що українська газотранспортна система повинна зазнавати втрат.

«З Україною було важко домовлятися і вирішили, що обов'язково потрібні додаткові обхідні потоки. Однак у нашого найближчого сусіда ще зовсім не все втрачено. Північний і Південний потоки поки що повних обсягів все одно не захоплюють», – пояснив І. Грачов (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

В Україні з 3 грудня набули чинності зміни до порядку сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування при придбанні юридичними та фізичними особами у власність легкових автомобілів. Прокоментувати цю новачію кореспондент УКРІНФОРМУ попросила директора Департаменту надходження доходів Пенсійного фонду України В. Литвиненка.

За його словами, цим законом внесено зміни до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування». Згідно з ними, платниками збору на обов'язкове державне пенсійне страхування є підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, а також фізичні особи, які набувають право власності на легкові автомобілі, що підлягають першій державній реєстрації в Україні в підрозділах Державної автомобільної інспекції МВС. Однак,

як уточнили у ПФ, є тут і винятки. До них належать випадки забезпечення легковими автомобілями інвалідів згідно із законодавством та успадкування легкових автомобілів відповідно до закону.

В. Литвиненко розповів, що об'єктом оподаткування є вартість легкового автомобіля. Ставки збору визначено у таких розмірах. «3 відсотки – якщо об'єкт оподаткування не перевищує 165 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня звітного року (у грудні 2012 року – 177045 грн); 4 відсотки – якщо об'єкт оподаткування перевищує 165, але не більше 290 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних (у грудні 2012 р. – із суми, що перевищує 177045 грн до 311170 грн) та 5 відсотків – якщо об'єкт оподаткування перевищує 290 розмірів прожиткового мінімуму (у грудні 2012 р. – із суми, що сягає понад 311170 грн)», – зазначив він.

Окрім того, директор департаменту ПФ наголосив, що базою оподаткування збором на обов'язкове державне пенсійне страхування є вартість легкового автомобіля без врахування податку на додану вартість, якщо сума такого податку зазначена в документі, що підтверджує вартість автомобіля.

Він також нагадав, що, відповідно до ст. 58 Конституції України, закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

«Таким чином, особи, які набули право власності на легковий автомобіль до 3 грудня 2012 р., а проводять державну реєстрацію в підрозділах Державтоінспекції після цієї дати, сплачують збір на обов'язкове державне пенсійне страхування відповідно до старих норм, тобто тих, що діяли до запровадження змін», – резюмував В. Литвиненко (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

Український бізнес вибрав ринок країн СНД завовго до розгляду питання про приєднання держави до окремих положень Митного союзу. Таку думку кореспондентові УКРІНФОРМУ висловив економіст В. Лисицький.

«Український бізнес вибрав свій шлях – він розвивається за рахунок експорту до країн СНД і Азії», – підкреслив економіст.

Він також зауважив, що з початку 2000 рр. експорт товарів з України до країн СНД постійно зростає, а в Європу – скорочується. «Наприкінці 90-х років частка експорту в Євросоюз була 30-40 %, а зараз – 24-25 %. В той же час, у країни СНД експортувалося 22-24 % у 2002-2004 рр., і зараз – 37–38 %», – підкреслив В. Лисицький.

«Якщо взяти початок 2000 років, то обсяги експорту в СНД і ЄС у грошовому виразі були приблизно однаковими. Зараз у СНД експортується товарів на більш як 26 млрд доларів, а в ЄС – на 17 млрд дол.», – додав експерт.

В той же час, він зазначив, що в разі приєднання України до окремих положень Митного союзу, особливої уваги вимагає механізм ухвалення рішень усередині організації (*Укрінформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 17.12).

Доля просроченної кредитної задолженності в Україні в листопаді 2012 року зменшилась на 0,12 процентного пункту (за листопад-листопад скоротилась на 0,23 п.п.) – до 9,38 % сумми наданих кредитів, повідомляється на веб-сайті Національного банку України (НБУ).

Согласно сообщению, за листопад общий размер просроченной кредитной задолженности уменьшился на 0,6 % – до 77,738 млрд грн (за листопад-листопад уменьшился на 2 %).

НБУ также сообщил, что доля иностранного капитала в совокупном уставном капитале банков сохранилась на уровне 39 % (за листопад-листопад сократилась на 2,9 п.п.).

Согласно сообщению, в Украине на 1 декабря работало 54 банка с иностранным капиталом, в том числе 22 кредитно-финансовых учреждения со 100 %-ным иностранным капиталом (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 17.12).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Експерты прогнозируют, что потенциальное введение 10 %-го сбора в Пенсионный фонд по продаже иностранной валюты окажет стабилизационный эффект на гривну в 2013 г.

«Учитывая то, что уже само заявление о введении 10 %-го сбора с продажи инвалюты стало причиной стабилизации валютного рынка в последние месяцы, можно спрогнозировать, что принятие соответствующего законопроекта, которое должно произойти в начале следующего года, положительно отразится на гривне в 2013-м», – считает директор аналитического департамента компании Pro Consulting А. Соколов.

Эксперт убежден, что нововведение ударит по теневому рынку экономики, в первую очередь благодаря сокращению теневых заработных плат. «Этот сбор положительный с двух сторон: он сделает невыгодным для работников предприятий получать зарплаты в конвертах и неофициальную зарплату в иностранной валюте, а работодателям – ее выплачивать», – добавляет А. Соколов.

Начальник отдела экономических исследований Эрсте Банка М. Заблоцкий считает, что сокращение указанного сбора по инициативе Национального банка с 15 % до 10 % нашло больше сторонников. «Компромиссным можно считать, что НБУ снизил предложенную ставку налогообложения с 15 % до 10 %, такое решение парламент может принять. Тем более в пользу этого говорит и рекламная кампания, которой регулятор сопровождал инициативу с налогом: она положительно повлияла на рынок, ведь через неделю после объявления инициативы банки увидели резкое снижение спроса на валюту со стороны населения. А уже под конец ноября украинцы продавали почти столько же долларов, сколько и покупали», – отмечает финансист.

При этом, по его убеждению, сбор усложнит расчеты теневым дельцам.

Как сообщалось, ранее комитет Верховной Рады по вопросам финансов, банковской деятельности, налоговой и таможенной политики рекомендовал парламенту принять в целом законопроект № 11470, предусматривающий введение сбора в Пенсионный фонд по продаже физическими лицами наличной иностранной валюты в размере 10 % от суммы сделки. Этот законопроект зарегистрирован в Раде 3 декабря, автор – народный депутат Валерий Шаманов (внефракционный) (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 17.12).

В Министерстве финансов Украины, в связи с появлением критических заявлений о формировании бюджета 2013 г., заявляют, что бюджет Национальной академии наук на 2013 г., согласно Закону Украины «О Государственном бюджете на 2013 год», составляет 2,511 млрд грн, что на 134 млн грн больше, чем в 2012 году.

«Финансирование предусмотрено по программе «Фундаментальные исследования, прикладные научные и научно-технические разработки, выполнение работ по государственным целевым программам и государственному заказу, подготовка научных кадров, финансовая поддержка развития научной инфраструктуры и научных объектов, составляющих национальное достояние»», – сказано в заявлении, обнародованном на сайте министерства.

Кроме того, в Минфине подчеркнули, что согласно ст. 22 Бюджетного кодекса Украины установлено, что главный распорядитель бюджетных средств – Национальная академия наук – разрабатывает план своей деятельности, осуществляет управление бюджетными средствами в рамках бюджетных полномочий, а также распределяет расходы между научными учреждениями и по направлениям использования средств. При этом законодательством установлено, что во время распределения расходов главный распорядитель обязан учитывать в первоочередном порядке потребность в средствах на оплату труда работников.

В заявлении также указывается, что согласно постановлению Кабмина № 957 надбавки на ученое звание профессора составляет 33 % должностного оклада, доцента, доктора наук, старшего научного сотрудника – 25 % должностного оклада, кандидата наук – 15 % должностного оклада (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 17.12).

Экспорт украинских вагонов в Россию может сократиться, прежде всего, из-за ряда инцидентов с отечественными грузовыми вагонами и неудач с выводом новых продуктов.

Так российский «Регистр сертификации на федеральном железнодорожном транспорте» в очередной раз приостановил действие сертификатов соответствия на боковые рамы тележек грузовых вагонов Кременчугскому сталелитейному заводу из-за нарушения качества. С проблемами при выводе нового продукта на рынок может столкнуться и Крюковский вагоностроительный завод, инвестировавший в покупку лицензии у американской компании «AmstedRail» на производство грузовой тележки для своих вагонов по новейшей технологии Motion Control.

Как стало известно, по результатам проведенной официальными специалистами российских железных дорог первой контрольной проверки уже находящихся на сети вагонов, в самой конструкции обнаружены изломы, а основные показатели износов деталей этой тележки, превышены в два раза относительно ожидаемых. При этом вагоны на «инновационных» тележках Motion Control прошли всего 25 тыс. км при заявленном ресурсе в 500 тыс. км. Среди вскрывшихся проблем – высокий износ фрикционных планок, при неисправной работе которых вагон начинает раскачиваться и может «спрыгнуть» с пути. Еще одним техническим недостатком стал излом чаши подпятника, при котором под совершающим поворот вагоном тележку заклинивает и он сходит с рельс, а также сверхнормативный износ колпаков скользуна, что приводит уже к разбиванию самой поверхности путей.

По словам старшего аналитика ИГ «Арт Капитал» А. Андрейченко, сегодня «украинским предприятиям необходимо увеличить расходы на модернизацию производственных мощностей, введение новых технологий при производстве грузовых вагонов и улучшение качества этой продукции» (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 17.12).

У Великобританії пластикові банкноти можуть замінити паперові гроші, які використовуються в королівстві останні 300 років. Про це передає «ЛігаБізнесІнформ» з посиланням на The Daily Mail.

Як повідомляється, протягом трьох років в обіг можуть бути введені нові банкноти, які буде важче підробити, які не бояться води і значно повільніше стають непридатними.

«Банк Англії розмістив тендер на 1 млрд фунтів стерлінгів на друк таких банкнот з 2015 р. Переможець торгів повинен буде зуміти перенести зображення існуючих купюр на пластик», – йдеться в повідомленні.

Вперше пластикові купюри з'явилися в Австралії в 1988 р. – таке рішення було прийнято для боротьби з підробками. Покарання виявилось ефективним, число фальшивок різко скоротилося.

У світі є й інші країни, що мають в обігу пластикові гроші – це Нова Зеландія, Румунія, Папуа-Нова Гвінея, Мексика та В'єтнам. У 1999 р. в Північній Ірландії в честь міленіуму була випущена пластикова банкнота в п'ять фунтів стерлінгів.

Пластикові купюри значно довговічніші своїх паперових аналогів – наприклад, австралійська банкнота в п'ять доларів перебуває в обігу близько 40 місяців, тоді як британські п'ять фунтів стерлінгів з паперу – тільки півроку.

«Полімерні банкноти володіють і іншими достоїнствами – зокрема, вони значно більш гігієнічні, їх зручніше використовувати в автоматах, так як купюри не мнуться, а також здатні пережити навіть прання в пральній машині, якщо їх забули вийняти з кишені. Гроші з пластика переважніше і з точки зору екології, так як вимагають менше ресурсів для виробництва і можуть бути відправлені на переробку», – пише видання.

Існують, однак, і негативні фактори – випуск таких грошей буде коштувати дорожче, а також буде потрібно адаптувати під них існуючі банкомати (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Фінансова ситуація в економіці Кіпру, вже 5-ї країни Єврозони, яка звернулася по допомогу, викликає набагато більше побоювань, ніж ситуація в Греції. Про це заявив голова Єврогрупи, прем'єр-міністр Люксембургу Ж.-К. Юнкер. «Моїм короткостроковим пріоритетом на 2013 рік є Кіпр, – наголосив Ж.-К. Юнкер. – Цю проблему не слід недооцінювати, тому що вона серйозніша, ніж грецька. Фінансові ринки та міжнародні ЗМІ не звертають на це уваги».

«Кіпрський борг надзвичайно високий. Їм необхідні кошти, обсяг яких майже дорівнює ВВП цієї країни, – наголосив він. – Це дуже серйозна ситуація».

За оцінками Pacific Investment Management, кіпрським банкам потрібно вливання капіталу в розмірі 9,3 млрд євро.

Крім зазначеної суми, як 22 листопада повідомив міністр фінансів Кіпру В. Шіарлі, 6 млрд євро може знадобитися на те, щоб рефінансувати боргові зобов'язання країни, і ще 1,5 млрд євро – на покриття дефіциту бюджету.

Отже, Кіпру може знадобитися фінансова допомога у розмірі 16,8 млрд євро при тому, що кіпрський ВВП становить 17,9 млрд євро.

Єврокомісія прогнозує, що за підсумками 2012 р. відношення держборгу країни до ВВП досягне 89,7 % (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Обсяг експортних поставок військової продукції російського виробництва перевищив 14 млрд дол. Про це заявив президент РФ В. Путін.

Він нагадав, що в 2011 р. обсяг поставок становив 13,2 млрд дол. Президент підкреслив, що план на 2012 р. становив 13,5 млрд дол.

«У 2012 р. ми виходимо на рекордний рівень за експортними поставками військової продукції», – заявив він.

В. Путін вказав і на якісні зміни в системі військово-технічного співробітництва, перш за все спільне виробництво продукції військового призначення, а також роботу з відновлення позицій Росії на ринку послуг з модернізації та ремонту військової техніки (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2012. – 17.12).

Акции Apple, которая является самой дорогой по капитализации компанией в мире, упали ниже 500 долл. за штуку впервые с февраля, сообщает Bloomberg.

Стоимость бумаг на электронных торгах опустилась на 2 %, до 499,84 долл.

Падение котировок произошло после того, как один из крупнейших банков США Citi ухудшил рекомендации по акциям Apple с «покупать» до «нейтрально» и снизил оценку их стоимости с 675 долл. до 575 долл. Citi объяснил свое решение падением спроса на новый смартфон iPhone 5.

Акции Apple побили собственный рекорд 21 сентября – в день начала официальных продаж устройств в США. Тогда бумаги торговались у отметки в 705,07 долл. за штуку. С тех пор капитализация корпорации сократилась на 28 %.

В минувшую пятницу бумаги достигли минимума за десять месяцев, опустившись до 509,79 долл. за акцию, после того как аналитики UBS также понизили прогноз по стоимости бумаг (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 17.12).

Чрезвычайные планы санации на случай кризиса предписано представить 36 немецким банкам, которые, по мнению органов финансового надзора ФРГ, являются системообразующими. Среди этих банков – Deutsche Bank и Commerzbank.

Федеральное ведомство по надзору за финансовым сектором (BaFin) предписало 36 действующим в Германии системообразующим банкам подготовить чрезвычайные планы са-

нации на случай угрозы банкротства. Как сообщает во вторник, 18 декабря, газета *Suddeutsche Zeitung* со ссылкой на источники в министерстве финансов ФРГ, распоряжение издано в целях недопущения нового финансового кризиса, аналогичного тому, который произошел в 2008 г. после неконтролируемого банкротства американского инвестиционного банка *Lehman Brothers*.

По сведениям издания, упомянутые банки должны представить требуемые от них документы к концу 2013 г. На их основе *VaFin* составит так называемые «завещания» – перечень мер, которые позволят быстро ликвидировать кризисное кредитное учреждение в случае его банкротства. Газета не приводит названий банков, которым направлены соответствующие предписания, однако не вызывает сомнений, что среди них – такие финансовые институты, как *Deutsche Bank*, *Commerzbank*, *Munchener HypoVereinsbank*, итальянский *Unicredit*, а также крупные земельные банки *LBBW*, *NordLB*, *Bayern LB* и *Helaba*, отмечает агентство *Reuters* (*Корреспондент* (<http://korrespondent.net>). – 2012. – 18.12).

Бюлетень підготували:
Т. Гранчак, В. Бондаренко, Н. Тарасенко.
Редакційна група: Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка:
В. Бондаренко

Підп. до друку 18.12.2012.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Друк офс. Обл.-вид. арк. 4,27. Гарнітура Times,
HeliosCompressed, HeliosCondLight
Видається в друкованому та електронному вигляді

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.